

VENTILATION TECHNIC

Kaliteli Mühendislik, Uzman Teknik Yapı,
Üretici Firma, Global Satış Ağı, Son Teknoloji Üretim,
Genç ve Dinamik Profesyonel Ekip

www.cvsair.com.tr

SERVICES

216
417 12 48
 /cvsairtr

İçindekiler

Cvsair Bülteni Vecihi

SAYI 16 - 2021

SAHİBİ
CVS HAVALANDIRMA SİSTEMLERİ
SAN. TİC. A.Ş. ADINA
Tolga YOLCU

YAYIN KURULU
Tolga YOLCU
Kemal ATALAY

SORUMLU YAZI İŞLERİ
DEKO MEDYA A.Ş.
info@dekomedya.com

YÖNETİM YERİ
Ördekçiöğlü Binası,
Orta Mahalle Tevfik İleri Caddesi
No:32/1 Pendik İstanbul

YAYINA HAZIRLIK
DEKO MEDYA A.Ş.
Cihannuma Mh. İsmailiye Sk.
No:7 D:7 34353 Beşiktaş, İstanbul
Tel: 0212 327 50 40

BASKI YERİ
BKN GRAFİK
Yüzyıl Mah. Mas-Sit Matbaacılar Sitesi
5. Cad. A Blok No: 303
Bağcılar, İSTANBUL
0212 430 60 30

Dergide yer alan makalelerdeki fikirler
yazarlarına aittir.
Yazılar kaynak gösterilerek yayınlanabilir.

Vecihi Cvsair'in şirket içi bültenidir.

Ücretsizdir, para ile satılmaz.

Vecihi Hürkuş 4

El-Cezeri 44

Zaha Hadid 34

28
Likya Uygarlığı

Yavuz Turgul 12

Selami Şahin 16

Atlantis 20

Savaş Dinçel 24

Cvsair Ventilation Technic / linkedin

Melahat Yüceses, sokakta kar var.
Yürürken sesini duyacak kadar kar var ve ona engel olamayacak kadar sessiz insanlık...
Karantinalı kış günleri içindeyiz.
7-8 senede bir yoğun kar yağıyormuş İstanbul'a. Ben 3 tanesini gördüm. Yeter sanırım...
Başladığımız noktaya dönüyoruz. Vecihi Hürkuş Bey'in gördüğü hayali ile çıktığımız yolda döngümüzü tamamladık, yine ondayız...
Geçen yıl tanıdığımız, efsane ailenin ressam annesi Pınar Tınç Hanım'dan bahsettik iç kısımlarda. Renklerin taşıdığı duygu, görsel bir şölenin çok ötesinde...
"Sen mevsimler gibisin değişirsin sevgilim" sözlerini bir araya getirip bir hayatı bu kadar net, yalın ve parlak anlatan sanatçı Selami Şahin ve şarkıları var.

Yavuz Turgul'un hayatına filmleri ile dokunamadığı Türk yoktur desek abartmamış oluruz sanırım. Sadece Muhsin Bey bir 20 yılını anlatır ülkenin...
Kaybedenler, kazananlar, yolda akıbetini göremeden düşenleri, hayalperestleri, herkesi, her şeyini anlatır Türkiye'min.
Bazı dillerde bazı kelimeler vardır etkileri derindir. Şiirsel, romantik, ölümcüldür. Hüzün gibi, hazan gibi, Farewell gibi...
Veda desen değil, ayrılık desen değil, tren katarının makas değiştirmesi doğrusu. Tek kelimelik karşılığı yok gibi...
Farewell

Vecihi

VECİHİ HÜRKUŞ

(1896-1969)

Savaşta uçak düşüren ilk Türk pilot, ilk sivil Türk uçağını yapan adam, Türkiye’de özel havacılığı başlatan kişi. Havacılık, pilotluk ve uçaklarla ilgili bu topraklardaki pek çok ilkin sahibi Vecihi Hürkuş, tarihin sıradışı portrelerinden biri.

18 Ocak 1896'da İstanbul'da doğdu. Babası İstanbullu bir aileden Gümrük Müfettişi Ali Feham Bey, anesi Zeliha Niyir Hanım'dır. Üç kardeşin ortancası olan Vecihi çok canlı ve hareketli bir çocuktur. Bebek'te okudu. Üsküdar'da Füyuzati Osmaniye Rüştîye'sinde ve Üsküdar Paşakapısı İlkokulu idadisinde okudu, sanata olan ilgisinden Tophane Sanat Okulu'na geçti ve bu mektebi bitirdi.

1912'de Balkan Harbi'ne eniştesi Kurmay Albay Kemal Bey'in yanında gönüllü olarak katıldı. Edirne'ye giren kuvvetler içinde yer aldı. Balkan Harbi sonunda İstanbul Ordu Kumandanlığı tarafından Beykoz Serviburun'daki esir kampına kumandan oldu.

Tayyareci olmak istiyordu. Yaşı küçük olduğundan

makinist mektebine aldılar. Tayyare Makinist Mektebi'nden Küçük Zabit (Gedikli/ Astsubay) olarak mezun oldu. Makinist olarak Birinci Dünya Savaşı'nda Bağdat cephesine gönderildi. Orada 2 Şubat 1916 tarihinde bir uçak kazasında yaralanarak İstanbul'a döndü.

Yeşilköy'deki Tayyare Mektebi'ne girerek tayyareci oldu. Pilot olarak ilk uçuşu 21 Mayıs 1916 tarihindedir. 15 Kasım 1916 tarihinde tayyarecilik tahsilini bitirerek pilot diplomasını aldı.

1917 sonbaharında Kafkas Cephesi'ne, 7. Tayyare Bölüğü'ne atandı. Orada bir Rus uçağı düşürerek Kafkas Cephesi'nde uçak düşüren ilk tayyareci oldu.

8 Ekim 1917 günü bir hava savaşında yaralanarak düşünce, Ruslara esir olmadan önce uçağını teslim ►

etmemek için yaktı. Esir olarak Hazar Denizi'ndeki Nargin Adası'na gönderildi. Azeri Türklerinin yardımı ile adadan yüzerek kaçtı. Nargin Adası'nın karşısındaki Bakü, Rus işgali altında olduğundan, savaşa katılmayan İran'da karaya çıktılar. Birlikte kaçtığı istihkam Teğmeni Salih Bey ile 2,5 ayda yaya olarak Süleymaniye üzerinden Musul'a geldiler.

İstanbul'a geldiğinde savaşın sonları idi. Başkent İstanbul Hava Müdafa Bölüğü'ne tayin oldu. Vecihi Bey İstanbul hava müdafaasına katıldı. İstanbul işgal edilince esaretten dönen askerlerin arasında gizlice Harrem'den kalkan bir gemiyle Mudanya'ya, oradan Bursa ve Eskişehir üzerinden Konya'ya giderek Kurtuluş Savaşı'na katılmıştır. Kurtuluş Savaşı'nda Vecihi Hürkuş, Sivil Pilot'tur.

Kurtuluş Savaşı'nın ilk ve son uçuşunu yapan, İzmir / Seydiköy Hava Meydanını işgal eden tayyareci olmuş, TBMM'den üç defa takdirname alarak kırmızı şeritli İstiklal Madalyası kazanmıştır.

Kurtuluş Savaşı içinde Akşehir'de Jandarma Komutanı Ratip Bey'in kızı Hadiye Hanım'la evlendi. İzmir'de Gönül, İstanbul'a döndüklerinde de Sevim isimli iki kızı olmuştur.

Savaş sonrası İzmir'de Seydiköy'de açılan tayyare okulunda yeni tayyarecileri eğitime başlamış, tam o sırada 1923 yılı başlarında İzmit mıntıkası tayyare bölüğüne atanmış. Üç ay sonra İzmir'de Binbaşı Fazıl'ın eğitim uçuşu sırasında düşüp ölmesiyle yeniden İzmir'e çağrılmış, kara ve deniz okulunda öğretmenliğinden başka fen işleri ile de uğraşmış. Savaşta çekilen yoklukların giderilmesi amacı ve havacılığı millileştirme düşünceleri başlamıştı. Edirne'ye yanlışlıkla inen bir yolcu tayyaresini almaya görevlendirilmiş ve hizmet karşılığı bu uçağa "Vecihi" adının verilmesi, 1919'dan beri uçak projeleri yapan Hürkuş'ta uçak inşa etmek düşüncesini yeniden canlandırmıştır.

Ganimet olarak Yunanlılardan ellerine geçen pek çok motordan yararlanarak projesini hazırlayıp ilk uça-

ğı Vecihi K Vi'yi imal etmiştir. Uçağı için uçuş müsaadesi istemiş, uçabilirlik sertifikası için bir teknik heyet oluşturulmuş, ancak teknik heyetin içerisinde tayyareyi uçuracak ve kontrol edecek personel bulunmadığından gecikmiştir. Sonunda teknik heyetten birinin "Vecihi, biz sana bu lisansı veremeyiz, uçağına güveniyorsan atla, uç, bizi de kurtar" sözü üzerine Hürkuş, 28 Ocak 1925'de uçağı Vecihi K Vi ile ilk uçuşunu yapar.

İzin almadan uçuşu için cezalandırılınca, istifa ederek hava kuvvetlerinden ayrılp Ankara'ya gider ve kurulmakta olan Türk Tayyare Cemiyeti'ne (T.T.C.) katılır. T.T.C. Fen şubesini organize etmekle görevlendirilir. Gazi Mustafa Kemal'in "İstikbal göklerde dir..." yönermesiyle havacı bir kuşak yetiştirmek için kurulan Türk Tayyare Cemiyeti, halkın bağışları ile yaşayan bir kuruluş olacaktı. Bunun için bir okul açmak, milli bir hava sanayi kurmak amacındaydı. Hürkuş, yaptığı uçağını geri alıp, T.T.C.'nin bağış toplama faaliyetlerinde kullanarak halka havacılık sevgisini aşılamak istiyordu ama uçağını geri almayı başaramadı.

Bağış toplamak için bir madalya tüzüğü hazırlandı. Bağışa göre bronz, gümüş, altın ve elmaslı madalya verilecek, 10.000 TL bağışlayanın adı da alınacak uçağa ad olarak verilecekti. Türk Tayyare Cemiyeti'ne ilk yardım Ceyhan ilçesinden gelmiş, 10.000 TL telgrafla bağışlanmış, alınan ilk uçağa da Ceyhan adı verilmiştir. Hürkuş'un yurtiçi bağış gezileri de bu uçakla başlamıştır. Bu arada Avrupa havacılığını incelemek için bir heyetle Hürkuş, ikinci kez Avrupa'ya gider. Almanya'da Junkers ve Rohrbach uçak fabrikalarını ziyaret ederler. Bu fabrikalar, Türkiye'de anonim şirket halinde tayyare fabrikası kurmak fikrindeydiler. Fransa'da da Breguet, Potez, Hanriot gibi birçok fabrikaları ziyaret etmişler, Hürkuş da bu fabrikaların uçaklarıyla tecrübe uçuşları

yapmış, Potez 25 tipindeki rekor tayyaresiyle akrobasi uçuşundan sonra fabrika tarafından Atlantik Okyanus geçiş uçuşu yapması için teklif yapılmış, fakat Fransız Aero Kulübü'nün baskısı ile teklif suya düşmüştür.

Türkiye'ye dönüşte 19 Ekim 1925'de Tayyare Cemiyeti Yönetim Kurulu istifa etmiş, cemiyetin tasan ve projeleri suya düşmüş, elindeki tayyare, vasıta ve elemanları hava kuvvetlerine verilerek havacılıkla ilgisi kesilmiş oluyordu. Hürkuş'un da tekrar Hava Kuvvetleri'nde görev alması istenince istifa etmiştir.

Milli Savunma Bakanlığı, Kayseri'de Tayyare Onarım ve Motor Anonim Şirketi (TOMTAŞ) adında bir fabrika kurmak için anlaşır. Hürkuş, TOMTAŞ'ın teklifini kabul ederek Almanya'ya gider. Hürkuş, Almanya'da Junkers A.20 tayyarelerinde bazı noksanlıklar bulur, onların düzeltilmesi ile Junkers A.35'lerin yapımını da üstlenir.

18 Temmuz 1926'da telgrafla memlekete çağrılır, Junkers A.35'in satın alınması için tecrübe uçuşu istenir. Junkers bu uçuşun özellikle Hürkuş tarafından yapılmasını, uçağının zamanın en modern ve yüksek ateş kudretinde iki kişilik av tayyaresi, savaşta her tarafa ateş saçabilme gücü olduğunun kanıtlanması için Fransızların gözde uçağı Nieuport Delage ile savaşını ister. 1 Ağustos 1926'da temsili savaş yapılır, savaşı Junkers A.35 ile Hürkuş kazanır.

Hürkuş yurda döndükten sonra, TOMTAŞ emrinde biri 14 kişilik 3 motorlu Junkers G.24, diğeri altı kişilik tek motorlu Junkers F.13 yolcu tayyareleriyle Ankara - Kayseri arasında ulaşım uçuşları yapar. Tarih 1927'dir. Hürkuş'un bu uçuşlarının, yurdumuzda ilk hava yolları uçuşları olduğu düşünülebilir.

Hürkuş, TOMTAŞ'a, Junkers A.35'in kanatlarına benzin depoları ilavesi ile havada kalma süresini uzatarak Ankara-Tahran uçuşunu direkt yaparak, İran devletine

uçacağı göstermek ve hükümetimizin rızasıyla devletimizin ihtiyacından fazlasının yabancı devletlere de satılabilmesi fikrini açmış. Bu yapılsa hem devletimiz şereflenecek hem de TOMTAŞ'a büyük fayda sağlayacaktı. O sırada henüz TOMTAŞ fabrikası teşekkül etmemiş ve Junkers A.35 tayyaresi de TOMTAŞ'a devredilmemiş olduğundan bu uçuşu reddedilmişti.

16 Eylül 1926 tarihinde Türkiye'de ilk paraşüt gösterisi Ankara'da yapıldı. Vecihi Hürkuş'un kullandığı Junkers F-13 uçağından Alman paraşütçü Heinke'nin 700 m irtifadan yaptığı 178. atlayışı Gazi Mustafa Kemal ve Ankaralılar izlediler.

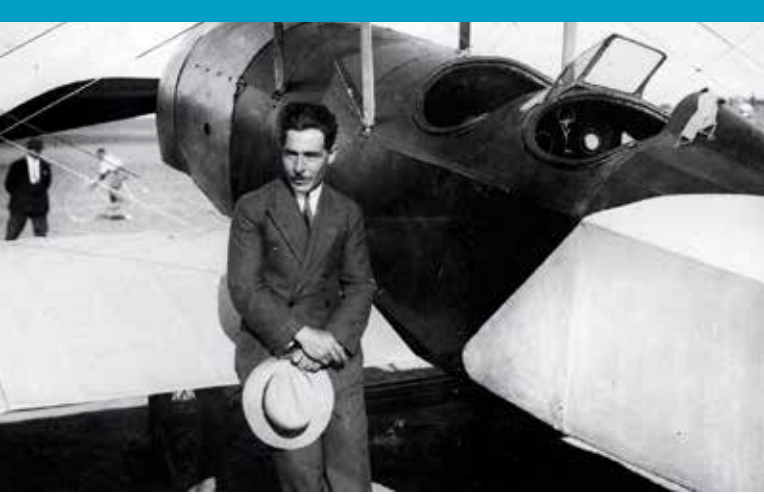
Milli havacılığımız için güzel bir başlangıç olan TOMTAŞ ne yazık ki 1928 yılına kadar çalışmalarına devam edemedi. Kötü yönetimi yüzünden 1928'de iflas etmiş, daha doğrusu iflas ettirilmişti.

Hürkuş 1925'de Kurtuluş Savaşı öncesi İstanbul'da iken sevdiği, Mustafa Kemal'in yanına Anadolu'ya geçtiği için ailesi tarafından kendisine verilmeyen lisan

Hanım'la anlaşmış, eşinden ayrılarak onunla evlenmiş ve 1927'de Perran isimli bir kızı daha doğmuştur.

Bir yıllık aradan sonra Hürkuş, Türk Hava Kurumu'ndaki eski görev yeri olan Teknik Şubeye döner. 1930 yılı Sanayi Kongresi Ankara'da toplanmış, Halkevi'nde de Yerli Mallar Sergisi açılmıştır. Hürkuş burada yerli malı uçaklarının resim ve maketleri ile üstten kanatlı kapalı kabinli Vecihi K-XI tipi uçak modelinin minyatürünü sergiler ve büyük ilgi görür. Kurumda boş durmaz, yeni uçak model ve tiplerini tasarlamaya devam eder.

1930 yılı yıllık iznini iki ay ücretsiz olarak uzatıp Kadıköy'de bir keresteci dükkanını kiralayarak, üç ay içinde ilk Türk sivil uçağını, aslında ikinci uçağı Vecihi XIV uçağını inşa etmiştir. İlk uçuşunu 16 Eylül 1930'da Kadıköy Fikirtepe'de büyük bir kalabalık ve basın topluluğu karşısında yapmıştır. Uçak iki kişilik, tek motorlu spor ve eğitim uçağı idi. Uçağı ile birlikte uçarak Ankara'ya dönmüş, Ankara üzerinde bir gösteri yapmış, Başbakan İsmet İnönü ve bazı komutanlar ►

tarafından uçağı incelenerek tebrik edilmiş, uçabilirlik sertifikası verilmesi için İktisat Bakanlığı'na müracaat ederek müsaade istemiştir. 14 Ekim 1930'da, "Tayyarenin teknik vasıflarını tespit edecek kimse bulunmadığından gereken vesika verilmemiştir" cevabını almış. Hürkuş, bunun üzerine bakanlık nezdinde yapılan girişimler sonucu uçağa istenen belgenin alınması amacıyla Çekoslovakya'ya gönderilmesi için müsaade almıştır. Uçak Ankara'da sökülmüş, demiryolu vagonları ile Haydarpaşa'ya, Sirkeci'den de Prag'a gönderilmiştir.

Hürkuş, 6 Aralık 1930'da Prag'a geldiğinde henüz tayyare gelmemiştir. Tayyareye ait statik raporu gibi resmi evrak önce Çek diline çevrilmiş, uçak gelince tekrar monte edilerek uçağın malzemeleri ve her türlü teknik kontrolü yapıldıktan sonra uçuşu istenmiş. Her türlü uçuş şekilleri ile uçuşun kontrolü tamamlanmıştır.

Hürkuş 23 Nisan 1931'de Çekoslovakyalı yetkililer

tarafından civardaki bir gazonunda düzenlenen bir törenle, başköşesinde "Yaşasın Türk Tayyareciliği" yazılı bir pankartla onurlandırılarak uçuş müsaadesini almıştır.

25 Nisan 1931'de Çekoslovakya'dan uçarak Türkiye'ye gelmek için yola çıkıp 5 Mayıs 1931'de Türkiye'ye gelmiştir. Hürkuş, uçağının âtil kalmaması için Posta İdaresi ile çeşitli görüşmelerde bulunur. İlk kurulmak istenen posta hattı Ankara-Erzurum ile Ankara-İstanbul arasında düşünüldü.

Bu arada Türk Hava Kurumu yeni bir turne planlar. Ankara'dan başlayan uçuş Aksaray, Konya, Manavgat, Antalya, Fethiye, Muğla, Aydın, Denizli, Uşak, Eskişehir, Adapazarı, İzmit ve Yeşilköy'de tamamlanır. Uçuş büyük bir başarıyla tamamlanmıştır. Kurum şubeleri bağışlarla zenginleşmiştir ama 3 Kasım 1931 tarihli telgrafla büyük yardımcısı makinisti Hamit'in işine son verilir. Hürkuş'a ödenen uçuş tazminatı kesilerek Vecihi XIV uçağı uçuştan men edilir. Bundan sonraki

uçuşların Milli Savunma Bakanlığı tarafından verilecek uçakla gerçekleştirileceği bildirilir. Bu durum Hürkuş'un Kurum'dan tekrar ayrılmasına neden olur.

Gezileri sırasında gençlikte oluşturduğu uçuş sevgisi ile bir havacılık okulu açmayı düşünür. 21 Nisan 1932'de İlk Türk Sivil Havacılık Okulu'nu kurar. İki kız olmak üzere 12 öğrenci kaydolar. 27 Eylül 1932'de eğitim ve öğretime başlanır. Okulun gayesi Türk gençliğini havacılığa alıştırmak, tayyareci kuşaklar yetiştirerek Türkiye Cumhuriyeti hava ordusunun yedek gücü olmaktır. Okulun motorlu ve motorsuz iki şubesi vardı. Eğitim teorik ve uygulamalı olarak yapıyordu. Büyük bir atölyesi vardı. Kalamış'ta bir hangar ve uçuş alanı olarak kullandıkları küçük bir sahası, bir de Fikirtepesi'nde uçuş alanları vardı.

İlk 12 öğrenci Sait, Tefik, Muammer, Abdurrahman, Salih, Osman, Rıza, Hikmet, Hüseyin, Kenan, Eribe ve Türkiye'nin ilk kadın pilotu olan Bedriye (Gökmen) idi. Öğrencilerin eğitim sırasında hiçbir kazası olmamıştır. Zor koşullarda eğitim yaparken bazı kurumların, örneğin Tekel İdaresi'nin ve İş Bankası'nın reklamlarını yapmış, bazı vatansever yetkili kuruluşların da yardımları olmuştur.

Nuri Demirağ Bey, bir tayyare yapımı için 5.000 TL vermiş, böylece 1933'de adı "Nuri Bey" olan "Vecihi XVI" kapalı kabin uçağı yapılmıştır.

Aynı yıl tek satırlı "Vecihi XV" uçağını da inşa etmişler ve 30 Ağustos 1933'de iki Vecihi XIV, iki tane Vecihi XV ve Nuri Bey Vecihi XVI uçakları ile öğrencileri, İstanbul göklerinde gösteri uçuşu yapmış ve okulda, bir de "Vecihi SK-X" adlı, uçak motoru ile çalışan deniz botu yapılmıştır.

Öğrencilerinden Sait Bayav, Tefik Artan, Muammer Oniz, Osman Kandemir, ilk kadın tayyarecimiz ►

inovatif

Cvsair®

Bedriye Gökmen ve kızı (yeğeni) Eribe yalnız uçmayı başarmışlardır. Vecihi Sivil Tayyare Okulu parasal sorunlardan ve yetiştirdiği öğrencilerin diplomalarına denklik veridirememiş olmasından kapanmıştır.

1935 yılı başlarında Türk Hava Kurumu Başkanı Fuat Bulca, çağrılı olarak Rusya'ya gider. Orada sivil havacılığın durumunu görür ve dönüşünde Atatürk'e anlatır. Atatürk, gezdiği her yerde kendisini havadan saygıyla izleyen, gazetelerdeki yazılardan izlediği Hürkuş hakkında da Fuat Bey'den bilgi ister. Aldığı cevaplar karşısında Büyük Atamız: "Ya, öyle mi? O halde Türk Kuşu namı ile yeni bir çalışma yolu açın ve Vecihi'den faydalanın!" emrini verir. Hürkuş Ankara'ya çağrılır. O da uçağına atlayarak Ankara'ya gelir. Hürkuş bu durumdan çok sevinçlidir. Türk Kuşu'nda yapılması düşünülenler, onun gerçekleştirmek istediği şeylerdir.

Başöğretmen olarak amatör gençleri çalıştırmak, Etimesgut hangarlarını yapmak, yaz kampı için uçuş sahası İnönü'nün bulunması ve okulunda yetiştirdiği öğrencilerinden Sait Bayav, Tevfik Artan ve Muammer Oniz'in Rusya'ya eğitime gönderilmesi onun mutluluğu olur. Ne yazık ki 29 Ekim 1936'da yeğeni Eribe'nin paraşütünün açılmaması nedeniyle düşmesi ve 30

Ekim 1936 günü şehit olması onu çok üzmüştür.

Türk Hava Kurumu, 1937 sonbaharında mühendislik eğitimi için Hürkuş'u Almanya'ya gönderir. Vecihi Hürkuş, Weimar Mühendislik Mektebi'ne ihtisas sınıfından başlatılmış, bir buçuk yıl sonra da mezun olmuştur. 27 Şubat 1939'da Tayyare Makine Mühendisliği diplomasını almıştır. Türkiye'ye döndüğünde Bayındırlık Bakanlığına başvurarak, "Tayyare Mühendisliği Ruhsatnamesini" almak istedi. Ancak yetkililer, "iki yılda mühendis olunmaz" diye bir gerekçe ile kabul etmemişlerdir, mühendisliğini Danıştay kararı ile kabul ettirir, Türk Hava Kurumu'nda da yönetim değişmiş, vazifeleri başkalarına verilmiştir. O günkü koşullarda teknik imkânın olmadığı Van'a tayin edilir. Bunun üzerine istifa ederek kurumdan ayrılır.

1942 yılında "Vecihi Havada" kitabını yayınlar. Bu kitabında, 1915-1925 yılları arasında Birinci Dünya Savaşı, Kurtuluş Savaşı ve Cumhuriyetin ilk döneminde yaşadıklarını, ilk uçağını nasıl yaptığını anlatır. Havacılıktan uzun bir ayrılıktan sonra 1947'de Kanatlılar Birliği'ni kurdu. Gençlerin büyük ilgi gösterdiği bir kuruluş oldu. 1948'de Türk Hava Kurumu'ndan Magister tipi bir öğrenim uçağı temin ettiler. Kızı Gönül'ün Yazı İşleri Müdürü olduğu "Kanatlılar" adlı aylık bir dergiyi, 12 sayı çıkarttılar. Büyük çoğunluğu üniversite öğrencileri olan Kanatlılar Birliği fazla yaşayamadı.

1951'de beş arkadaşıyla birlikte havadan zirai ilaçlama yapmak üzere "Türk Kanadı" adı ile bir şirket kurmuş, Sait Bayav ve Muammer Oniz'le İngiltere'ye giderek Auster MK-V tipi üç uçak almışlar. Türkiye'ye döndükten sonra ortaklar arasında anlaşmazlık üzerine Hürkuş, haklarından vazgeçerek şirketten ayrılır. 1952'de Paro mamasının reklamını yapmak için tekrar İngiltere'ye giderek Percival Proctor V tipi dört

kişilik hafif turist tipi tayyare alır. Bu tayyare ile değişik müesseselerin reklamını yaptı. Paro bebek maması, Puro sabunu gibi gıda ve malzemeleri ufak kâğıt paraşütlerle uçaktan dağıtarak, kanatlarına taktığı partiskalar üzerine banka isimlerini yazarak reklamcılık yaptı.

6 Ağustos 1954'de "40. Hizmet Yılı"nı kutlamak için Yeşilköy Uluslararası Havaalanı'nın salonunda "Türk Havacılar Bayramı" adıyla bir jubile yapıldı.

29 Kasım 1954'de Hürkuş Hava Yolları'nı kurdu. Türk Hava Yolları'nın seferden kaldırdığı uçaklardan sekiz tayyare Ziraat Bankası'ndan kredi ile satın alınmıştı, bir takım güçlüklerle uğraşarak hava yollarının sefer yapmadığı yerlere seferler koyarak, izin vermediklerinde gazete taşıyarak çalışmak istedi ama kazalar, kaçırımlar, sabotajlar sonunda Hürkuş Hava Yolları'nın uçakları uçuştan men edildi. Buna rağmen elinde kalan son uçağını (TC-ERK) da Maden Tetkik Arama Enstitüsü'nün emrinde kullanarak Güney Doğu Anadolu'da toryum, uranyum ve fosfat arayarak zor doğa koşullarında çalıştı.

Hayatının sonlarında çok sıkıntı çekmiş, borçlandırılmış, uçamayacak duruma düşürülen uçaklarının sigorta giderleri ve bunların faizleri borcuna eklenmiş, icra takipleri ve davalar nedeni ile vatana hizmet tertibinden kendisine bağlanan çok yetersiz maaşına bile haciz konmuştur.

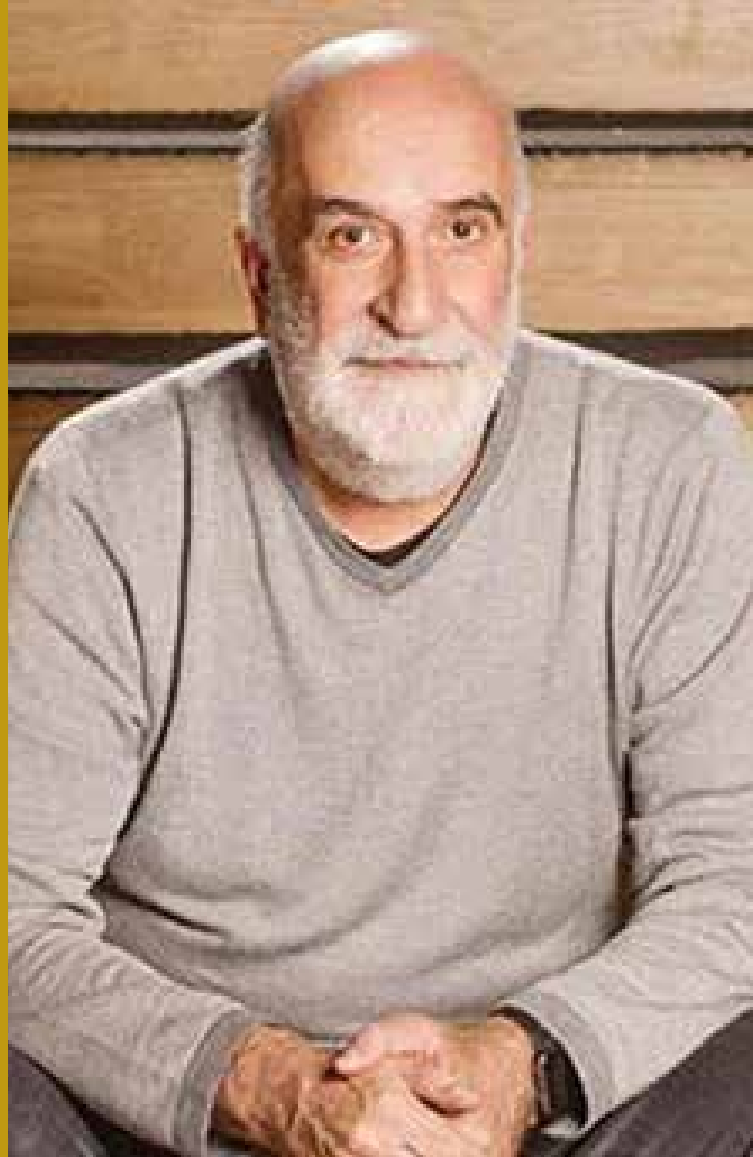
Ankara'da anılarını yazarken, beyin kanamasından komaya girdi. Gözleri ve kalbi göklerde olan Vecihi Hürkuş, insanların aya ayak basmak üzere dünyadan ayrıldığı gün olan 16 Temmuz 1969 tarihinde Gülhane Askeri Tıp Akademisi Hastanesi'nde hayata gözlerini yumdu. Ankara, Cebeci Asri Mezarlığı'nda defnedildi. ■

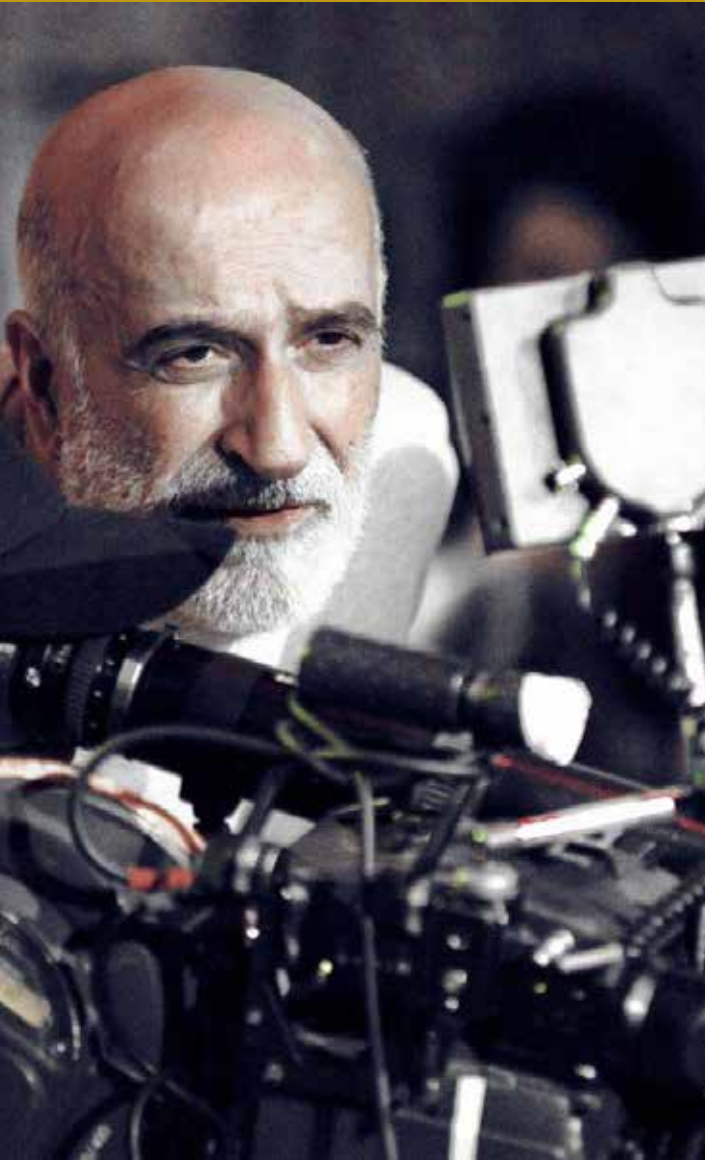

 Cvsair[®]

AXIAL FANS

AXIAL FAN ART

YAVUZ TURGUL

SENARİST VE YÖNETMEN YAVUZ TURGUL, KÜLTÜREL BİRİKİMİ VE ALGILARI İLE YAKINDAN TANIDIĞI İNSANI DERİNDEN GÖZLEYEN BAKIŞLARLA ANLATTI. ONUN FİLMLERİ, DÜNYANIN HERHANGİ BİR BÖLGESİNDE, HERHANGİ BİR ZAMANDA DA İZLENSE, GERÇEK DEĞERİNDEN BİR ŞEY KAYBETMEYECEK BİR ÖZENLE OLUŞTURULDUĞUNU HİSSETTİRİYOR...

5 Nisan 1946 doğumlu olan Yavuz Turgul, Türk sinema filmi yönetmeni, senarist ve gazetecidir. İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Gazetecilik Enstitüsü'nü bitirmesinin ardından gazetecilik yapmaya başladı. Uzun süre Ses dergisinde çalıştı. En genç Yazı İşleri Müdürü olarak Ses Dergisi'nde çalıştığı süreçte yaptığı haber ve röportajlardan Turgul'daki sinema yeteneğini

sezen Ertem Eğilmez'in desteğiyle Arzu Film'e senaryo yazmaya başladı. İlk senaryo çalışmalarına ara ara katıldığı bu uğraşı sonucunda, Sadık Şendil, Halit Akçatepe, Kartal Tibet, Engin Orbey'in de aralarında yer aldığı Arzu Film'in senaryo ekibini sunar.

İlk kez "Sultan" filminin senaryosu ile dikkat çekti. Çiçek Abbas ve Züğürt Ağa filmleri ile başarısını ►

devam ettirdi. 1980 yılında reklam sektörüne geçerek Manajans Thompson'da metin yazarlığına başladı. 1984 yılında "Fahriye Abla" filmi ile yönetmenliğe başladı. Ardından 1986 yılında "Muhsin Bey", 1990 yılında "Aşk Filmlerinin Unutulmaz Yönetmeni" ve "Gölge Oyunu" filmlerini çekti. 1993 yılında Manajans Thompson'daki görevini bırakarak Jeffi Medina'yla birlikte Medina Turgul'u kurdu ve 1996 yılında izleyici rekorları kıran "Eşkıya" filmini çekti, bu film ile başarısını en üst düzeye çıkardı. Film o yıl Türkiye'den Oscar'a aday gösterildi. Senaristliğini ve yönetmenliğini üstlendiği "Gönül Yarası" adlı filmi yaptı. Gönül Yarası, aynı yıl Türkiye'den Oscar aday olarak gösterildi. Sonrasında, yönetmenliğini Ömer Vargı'nın yaptığı "Kabadayı" filminin senaryosunu yazdı. Kabadayı filmi de izlenme rekorları kırdı. 2010 yılında "Av Mevsimi" filmi vizyona girdi ve 2.116.192 seyirci ile büyük başarı yakaladı. Turgul, kültürel birikimi ve algıları ile yakından tanıdığı insanı derinden göz-

leyen bakışlarla anlattı. Öyle ki, onun eserlerinde seyirci hiç unutulmayacak yeni öykülerin altından, kendisini geliştiren ve köklü bir hesaplaşmaya ya da yüzleşmeye çağıran sağlam kültürel temelleri ile karşılaşır. Turgul'un kurduğu sinematografik dünyalar, sadece bölgesel ve özel bir seyirci kitlesinin, belli zamanlarda izlenebilecek eserleri değildir. Onun filmleri, dünyanın herhangi bir bölgesinde, herhangi bir zamanda da izlense, gerçek değerinden bir şey kaybetmeyecek bir özenle oluşturulduğunu hissettiriyor. Yavuz Turgul, oyuncu İtir Esen ile olan evliliğinden iki çocuk sahibidir. ■

YÖNETMENLİĞİNİ YAPTIĞI FİLMER

- Fahriye Abla (1984)
- Muhsin Bey (1987)
- Aşk Filmlerinin Unutulmaz Yönetmeni (1990)
- Gölge Oyunu (1993)
- Eşkıya (1996)
- Gönül Yarası (2005)
- Av Mevsimi (2010)
- Yol Ayrımı (2017)

SENARYOSUNU YAZDIĞI FİLMER

- Tosun Paşa (1976)
- Sultan (1978)
- Erkek Güzeli Sefil Bilo (1979)
- Banker Bilo (1979)
- Davaro (1981)
- Hababam Sınıfı Güle Güle (1981)
- Çiçek Abbas (1981)
- İffet (1982)
- Aile Kadını (1983)
- Şekerpare (1983)

- Fahriye Abla (1984)
- Züğürt Ağa (1985)
- Muhsin Bey (1986)
- Aşk Filmlerinin Unutulmaz Yönetmeni (1990)
- Gölge Oyunu (1993)
- Eşkıya (1996)
- Gönül Yarası (2005)
- Kabadayı (2007)
- Av Mevsimi (2010)
- Yol Ayrımı (2017)

75.000 pcs*

*Cvsair'in 10. yılında
bugüne kadar
üretim sevk ettiği
toplam ürün sayısı.

10

Selami
Şahin

&

ŞARKILARI

TÜRKİYE'DE HİT OLMUŞ BİRÇOK ŞARKISI OLAN SELAMİ ŞAHİN, ALIŞMAK SEVMekten ZOR, BEN SEVDALI SEN BELALİ, GİTME SANA MUHTACIM, GÖZLER KALBİN AYNASIDIR, SEN MEVSİMLER GİBİSİN, SENİ SEVMEDİĞİM YALAN, SENİNLE BAŞIM DERTTE, TAPILACAK KADINSIN, YA SENİNLE YA SENSİZ GİBİ HAFIZALARDA YER EDİNİMİŞ ESERLERE İMZA ATTI.

ALTI kardeşten dördüncüsü olan Selami Şahin, 15 Ağustos 1948 yılında Hatay'ın Yayladağı ilçesinde dünyaya geldi. Selami Şahin'in müziğe olan yeteneğini ilkokula gittiği sırada öğretmenleri keşfetti. Bu yeteneğinin doğrultusunda ilerlemek isteyen Şahin, 15 yaşında radikal bir karar alarak Hatay'dan ayrıldı. Çevre illerde başlayan iş hayatı İstanbul'da da devam etti ve birçok yerde çalışarak kendi geçimini kendisi sağladı. Fakat içindeki müzik aşkı ve şarkı söyleme isteği onu, dönemin ünlü bestecisi İrfan Özbakır'la bir araya getirdi. Sesinin güzelliğine hayran kalan Özbakır, 1966 yılında Şahin'e ilk 45'lik plağını yaptı. Sözü Göksel Orhon'a, bestesi İrfan Özbakır'a ait olan "Zeynebim", plağın ilk şarkısı oldu. Şahin, daha sonra 1968 yılında "Sabır Taşı" 45'liği ile asıl ününe kavuşmuş ve bu sırada ders almadan kitapların yardımı ile kendi kendine notaları öğrenmiştir.

ŞAHİN'İN BESTECİ KİMLİĞİ

Hislerini notalarla da ifade etmeyi öğrenen Şahin, müzik hayatına artık sadece yorumcu olarak değil, bestecilik kimliğini de katarak yürümeye devam etmiş ve 1969 yılından itibaren beste ve sözlerini kendisi yazmaya başlamıştır. Ayrıca birçok enstrümanı çalmaya da yine bu dönemde başlamıştır. Yaptığı ilk bestesi; "Sen Mevsimler Gibisin" ile 4. Altın Kelebek / Yılın Şarkısı ödülüne sahip

oldu. O günden itibaren, Selami Şahin şarkıları Türkiye'de birçok sanatçı tarafından seslendirildi. Bugüne kadar 24 adet 45'lik plak, 7 adet 33'lük plak (LP), 13 adet ise Kaset & CD albüm yaptı. 300'ün üzerinde bestesi olan Şahin'in yaklaşık 150 eseri hit oldu. Bu önemli şarkılardan bazıları; "Alışmak Sevmekten Zor, Ben Bir Tek Kadın Sevdim, Ben Sevdalı Sen Belalı, Boş Vere Boş Vere, Bulamazsın, Dostlarım (İçkim & Sigaram), Eskimeyen Dost, Gitme Sana Muhtacım, Gözler Kalbin Aynasıdır, Hesabım Var, Islak Mendil, Kadere Şikayetim Var, Namert Olayım, Ne Duamsın Ne Bedduam, Özledim, Sen Mevsimler Gibisin, Seni Sevmediğim Yalan, Senin Olmaya Geldim, Seninle Başım Dertte, Sensiz Olmuyor, Tanımam Senden Başka, Tanrım, Tapılacak Kadınsın, Ya Seninle Ya Sensiz"dir.

Bu eserler, Avrupa ve Ortadoğu ülkelerindeki sanatçılar tarafından farklı dillerde de icra edilmiştir. Ayrıca Şahin, Ghada Ragab ve Enrico Macias gibi birçok ünlü isimle ortak projelerde de yer almıştır. Yorumcu, besteci ve söz yazarı olarak devam ettiği müzikal yaşantısına, daha sonra sanat yönetmenliği ve vokal koçluğunu da eklemiştir. 1980'de Lider Müzik adlı müzik yapım şirketini kurmuştur. 2010 yılında, kendi bestelerinden oluşan "Dayman (Daima)" isimli arapça bir albüm yapmış, bu albüm Türk & Arap müziği sentezine güzel bir örnek teşkil etmiştir. ►

SEN MEVSİMLER GİBİSİN

Sen gidince ruhumu bir alev sardı
Ağlayan gözlerimde hatıran kaldı
Bir zamanlar seninle mesut yaşadık
Şimdi o mutlu günler mazide kaldı

Yalancı dünya gibi
Yalancısın sevgilim
Sen mevsimler gibisin
Değişirsin sevgilim

Uzanan ellerimi bomboş bıraktın
Gözlerimde yaş olup, sel gibi aktın
Tek ümidim sendin, sana inandım
Ummadığım bir anda beni bıraktın

GÖZLER KALBİN AYNASIDIR

Gönül bir aşk yuvasıdır
Ümit aşkın rüyasıdır
Seviyorsun hayır deme
Gözler kalbin aynasıdır

Gözler kalbin aynasıdır
Yalan nedir bilmez onlar
Siyah mavi yeşil olsun
Aşkı inkar etmez onlar

Şiir gibi roman gibi
Okuyorum ben aşkı
Öylece bak gözlerime
Çevirme hiç bakışını

BEN SEVDALI SEN BELALİ

Sen beni sen unutmış gibisin
Ben hala deliyim, hala sevdalı
Yaktığın ateşi söndüremedim
Sen hala çılgınsın, hala belalı

Çekmeye razıyım kaprislerini
İstersen zincire vur ellerimi
Ne olur birtanem, anla halimi
Ben hala deliyim, hala sevdalı

Sen benden sen vazgeçmiş gibisin
Ben hala tutkunum, hala yaralı
Yaktığın ateşi söndüremedim
Sen hala çılgınsın, hala belalı

Bu sevdada bir anda bitebilir mi
Gerçekler yalana dönebilir mi
Ne olur birtanem anla halimi
Ben hala deliyim, hala sevdalı

ALİŞMAK SEVMekten ZOR

Alıştım sana birtanem
 Alıştım her gün görmeye
 Bir nefes gibi muhtacım
 Sevmeye, sevmeye
 Her sabah uyanıldığında
 Seni bulurdum yanımda
 Yokluğun bir zehir gibi
 Dolaşıyor kanımda
 Alışmak sevmekten daha zor geliyor
 Alışmak bir yara bağırmıda kanıyor
 Sen yoksun kollarım boşluğu sarıyor
 Alıştım birtanem, Alıştım sana
 Alışmak sevmekten daha zor geliyor
 Alışmak bir yara bağırmıda kanıyor
 Sen yoksun kollarım boşluğu sarıyor
 Alıştım birtanem, Alıştım sana
 Alıştım sana birtanem
 Yokluğuna dayanamam
 İnan sensiz kaderimle
 Tek başıma savaşmam
 Ben seninle var olmuşum
 Ben seninle bir sarhoşum
 Sen yanımda olmayınca
 Gayesizim bomboşum
 Alışmak sevmekten daha zor geliyor
 Alışmak bir yara bağırmıda kanıyor
 Sen yoksun kollarım boşluğu sarıyor
 Alıştım birtanem, Alıştım sana
 Alışmak sevmekten daha zor geliyor
 Alışmak bir yara bağırmıda kanıyor
 Sen yoksun kollarım boşluğu sarıyor
 Alıştım birtanem, Alıştım sana

ESKİMEYEN DOST

Ne söylesen sen haklısın
 Aylar var ki görüşmedik
 Bir köşede oturupta
 Bir kadehi bölüşmedik
 Kim ayırdı bizi bizden
 Kadere dur diyemedik
 Ne yazık ki o günlerin
 Değerini bilemedik
 Eski dost düşman olmaz
 Deyipte sitem etme
 Ayrılığın yükünü
 Yalnız bana yükleme
 Ne zaman gelersen gel
 Başıma taç olursun
 Sen benim eski değil
 Eskimeyen dostumsun
 Yollarımız ayrı ayrı
 Kalplerimiz bir olsa da
 Her şey seni hatırlatır
 Kurumuş bir gül olsa da

SENİNLE BAŞIM DERTTE

Bilmiyorum seninle
 Sonumuz ne olacak
 Belki bu aşk ölümsüz
 Belki yarım kalacak
 Her gün değişiyorsun
 Avutuyorsun beni
 Bir bilmece gibisin
 Çözemedim ben seni

Seninle başım dertte
 Ne yapsam bilmiyorum
 Canımdan bir parçasın
 Söküp atamıyorum

Bazı gün darılırsın
 Bazı gün barışırsın
 Bazı günde kaybolur
 Hasrete karışırsın

ŞELAMİ ŞAHİN ALBÜMLERİ

YIL	ALBÜM ADI
1966-76	45'likler
1975	Yıllar Sonra Yine
1976	Unutulmayan Eserler
1981	Bağırmıdaki Ateş
1982	Tapılacak Kadınsın
1983	Seninle Başım Dertte
1985	Hastayım Sana
1987	İyi Düşün Sevgilim
1988	Seni Çok Seviyorum
1989	İşim Gücüm Seni Sevmek
1990	Başımın Tatlı Belası
1992	Şaşırttın Beni
1994	Özledim Her Şeyini
1995	İlle de Sen
1997	Şarkılarım ve Ben (Nostalji)
1999	2000'e Merhaba
2004	İyi ki Varsın
2009	Dayman (Daima)
2010	Ben Bir Tek Kadın Sevdim
2011	Mahzen
2019	Baştan Başa Sen

Selami Şahin, 45. sanat yılını kutladığı 2011 yılında ise daha önce birçok sanatçı tarafından yorumlanan eserlerini; akustik ve güncel düzenlemelerle yeniden bir araya getirerek, "Mahzen" isimli albümünde tekrar yorumlamıştır.

Müzik kariyerinin dışında oyunculuk kariyeri de olan Şahin, birçok uzun metrajlı filmde de başrol oynamıştır. Bunlardan en önemlisi 2002 yılında, 22 ülkede gösterime giren Mısır & Türkiye ortak yapımı "Mumya Firarda" isimli filmidir. Bu film, 6. Hollywood Film Festivali'ne davet edilen ilk Türk filmi olmuş, Şahin'in oyunculuğu ise büyük beğeni toplamıştır. Şarkıları, çoğu dizi ve filmde de kullanılmıştır. Kendisinin rol aldığı diğer yapımlar ise; "Köyün Beş Güzeli (1970), Bağırmıdaki Ateş (1981), Kaderi Zorlama (1985), The Dealer (2010)"dır. 2012 yılında bir bankanın reklam filmi için sözü ve bestesi yine kendisine ait olan "Sensiz Olmuyor" isimli şarkısını seslendirmiştir. 1985 yılında evlenen sanatçının üç çocuğu vardır. ■

 Cvsair[®]
newairbender

VENTILATION FAN UNITS

KAYIP UYGARLIK

ATLANTIS

ATLANTİS, PLATON'UN HİKÂYESİNDE
"HERKÜL SÜTUNLARI'NIN ÖTESİNDE"
YER ALAN, BATI AVRUPA VE
AFRİKA'NIN BİRÇOK KISMINI FETHEDEN
VE SOLON'UN ZAMANINDAN 9000 YIL
ÖNCE (YAKLAŞIK MÖ 9500) ATİNA'YI
FETHETMEYE ÇALIŞAN, ANCAK
BAŞARILI OLAMAYIP BİR GECEDE
OKYANUSA BATAN BİR UYGARLIKTIR.

PLATON'UN eserlerinde kayda değer bir öneme sahip olmamasına rağmen Atlantis'in edebiyat alanında önemli etkileri oldu. Atlantis'in alegorik yanı, Francis Bacon'ın Yeni Atlantis ve Thomas More'un Ütopya gibi eserlerinde de işlendi. Öte yandan, 19. yüzyılın amatör bilginleri Platon'un tarih anlatma üslubunu yanlış yorumlayarak bilimsel temeli olmayan pek çok spekülasyona neden oldular. Bu konudaki en ünlü eser, Ignatius L. Donnelly'nin Atlantis: The Antediluvian World kitabıdır. Bu spekülasyonlar sonucunda Atlantis, tarih öncesinde yaşamış ve ileri teknolojiye sahip sözde kayıp uygarlıkların ortak adı haline geldi ve çok sayıda kurmaca esere, çizgi ro-

mana ve filme ilham verdi. Platon'un diyaloglarında gömülü bir hikâye halinde olan Atlantis, genellikle Platon tarafından kendi politik teorilerini anlatmak için yaratılmış bir efsane olarak görülür. Birçok akademisyen için Atlantis hikâyesinin amacı belirgin olmasına rağmen, Platon'un hikâyesinin ne kadarının eski hikâyelerden derlendiği bir tartışma konusudur. Bazı akademisyenler Platon'un hikâyeyi Thera yanardağ patlaması veya Truva Savaşı'ndaki bazı öğelerle oluşturduğunu savunurken, bazıları ise MÖ 373'te gerçekleşen Helike'nin yıkımı veya MÖ 415-413 yılları arasında gerçekleşen Atina'nın başarısız Sicilya işgali gibi olaylardan esinlendiğini savunurlar.

MÖ 421 yılında Sokrates'in evindeki bir felsefe sohbetinde Atinalı devlet adamı Kritias, dedesi Dropides'in kendisine naklettiği efsaneyi hikâye eder. Hikâyeyi dede Dropides'e nakleden ünlü Yunan şair Solon'dur. Solon'un gösterdiği kaynak ise Mısır'da bulunduğu dönemde tanıştığı Mısırlı bir keşiştir ve keşişe göre Atlantis'e ilişkin olaylar MÖ 9000 yılında gerçekleşmiştir. Plutarkhos'a göre Sais şehrinde Solon'la konuşan rahibin adı Sonchis idi. İskenderiyeli Clemens'e göre bu aynı zamanda Pythagoras'a ders veren Mısırlı rahibin adıdır. Platon'un hem Kritias, hem de Solon'la akrabalığı vardı. Ayrıca, kendisi de Mısır'ı ziyaret ederek birkaç yıl kalmış ve inisiye ►

olmuştu. Onun için, bazı Atlantologlar onun Atlantis konusunu yazmadan önce, bu konudaki bilgileri topladığı fikrindeler. Platon (eflatun)'a göre bu kıta çok zengindi ve soylu insanlar tarafından yönetiliyordu. Bir felaket sonucu okyanusun sularına gömülmüştü.

Kur'an'da "Ad kavmi" diye de geçer, Ad-land; Kuzey dillerinde Ad Ülkesi demektir. Kimi araştırmacılara göre, İbranice'deki, ilk insanı belirten ve adama sözcüğünden gelen "Adem", Sanskrit dilinde "ilk, başlama" anlamına gelen ve Aryenler'in ilk konuşan insan türüne verdikleri ad olan "Ad-i", Frigler'in "Attis", Kafkaslıların "Adige", Polinezyada'daki "atea", Truva öyküsündeki "Ate", Aztek mitolosindeki "Atzlan" (ada) ve Türkçedeki "ad", "ada", "ata" (pek çok dilde baba anlamına gelir) sözcükleri ile "Ad" kavminin adı arasında etimolojik bir bağlantı olabileceği düşünülmektedir.

James Churchward Atlantis'in efsanevi Mu uygarlığının bir kolonisi olduğunu belirtmiştir. İngiliz ordu-sunda görevli subay olarak Tibet'te bulunmuş, daha sonra dünyayı gezmiş ve araştırmalar yapmıştır. James Churchward 1883'te, Batı Tibet'te bir manastırda bu belgelerin en önemlilerini gün yüzüne çıkartmıştır. Tibet'te görevli olarak bulunan Churchward, eski dinlerin kökenleri hakkındaki araştırmaları doğrultusunda Tibet'teki manastırları dolaşırken, yolu Batı Tibet'te bir manastıra düşmüş ve bu manastırın, Büyük Rahipler Kardeşliğinin önde gelen üyelerinden olan baş rahibi Rishi, Churchward'a, 15 bin yıl önce yazılmış Naacal Tabletlerini göstermiştir.

III. RAMSES

III. Ramses'in yazdırdığı yazılarda, Atlantisilerin büyük su dairesi üzerindeki kara parçasından ve adalar-

dan, dünyanın ucundan, dokuzuncu kuşaktan geldikleri anlatılıyor. Dokuzuncu kuşak da Antik Mısır, Yunan ve Roma'da kullanılan coğrafi bölümlere göre 52. ila 57. kuzey enlemleri arasında kalan bölgedir. Ünlü tarihçi Renan ise, şaşırtıcı bir şekilde Mısır sanatının gençlik dönemi olmadığı iddiasında bulunarak Mısır uygarlığı ile ilgili şüphelerini şöyle dile getiriyordu: Mısır, sanki bu ülke gençlik dönemini hiç yaşamamış gibi, daha başlangıçta olgun, yaşlı ve mitolojik ve kahramanlık çağlarından tamamen yoksun gibi görünmektedir. Mısır uygarlığının bebeklik çağı ve sanatının da kadim dönemi yoktur. Mısır uygarlığı daha o zaman olgundu. Herodot da 'Euterpe' adlı eserinde, Mısır rahiplerinin yazılı tarihinin kendi zamanından 12.000 yıl öncesine kadar gittiğini belirtiyor. Yani Atlantis'in batışına kadar. 5400 yıl önce Mısır'daki Siyen (Aswan) kentinin, tam olarak Yengeç Dönencesi'nin altına rastladığı dönemde inşa edilmiş olan Siyen Duvarları, tam güneşin gündönümü anında, öğle vakti, güneş komple bir disk halinde bu duvarların üzerinden yansırken görüldü. Günümüzde, Avrupa'nın bütün bilim adamları bir araya gelseler bunun bir benzerini yapamazlar diyor tarihçi Keneally Tanrının Kitabı adlı eserinde.

ATLANTIS'İN KONUMU

Amerikalı araştırmacı Robert Sarmast Platonun ünlü diyalogları Critias ve Timaeus'da ifade ettiği yaklaşık 50 fiziksel işaretten yola çıkarak, çalışmalarını Kıbrıs yayı ve Levantine havzası olarak tarif edilen Doğu Akdeniz kıyılarına kaydirdi. Bölge ile ilgili olarak Amerika Ulusal Okyanus ve Atmosfer İdaresi'nin (NOAA) hazırlamış olduğu haritalardan ve veritabanlarından faydalanan Sarmast, bu bilgilerin yeterli olmadığını görünce

dünyaca ünlü Jeofizikçi Dr. John K. Hall ile işbirliğine gitti. Dr. Hall, Sarmast'a 1980'li yıllarda bir Rus petrol gemisi tarafından Doğu Akdeniz'de deniz tabanından toplanan dijital verileri iletti. NOAA ve Dr. Hall'dan gelen verileri birleştiren Sarmast, bölgenin 3 boyutlu ve bathymetric (derinlik ölçü birimi) haritalarını çıkarttı. Sarmast'a göre Atlantis Kıbrıs, Suriye arasında idi ve batan kıtanın en üst noktası ise bugünkü Kıbrıs'tı. Sarmast, Discovery Of Atlantis isimli ünlü eserinde Atlantis'in bu bölgede olmasını güçlendiren bulguları ve nedenlerini açıkladı.

ATLANTİK OKYANUSU

Atlas Okyanusu birçok volkanik hareketlerin sık sık yer aldığı bir yerdir. 1957'de yanardağlar eşliğinde yeni bir ada Azorların yakınlarında ortaya çıktı. Paul ve Pauline Vayntsveyga Zalittski adlı Kanadalı bir çiftin öncülüğünde yapılan deniz dibi araştırmalarında, Bermuda Şeytan Üçgeni olarak adlandırılan bölgede batık bir şehir bulundu. Araştırmacılar, Küba kıyılarından 700 metre uzaklıkta ve 180 metre derinlikte, yolları, tünelleri, piramitleri ve başka yapıları olan büyük bir şehir keşfettiler. Elde edilen görüntülerde, batık şehirde sıradan piramitlerin yanı sıra camdan yapılmış piramitlerin, Sfenks şeklinde heykel, birçok monolitik yapılar ve bina duvarlarına oyulmuş yazıtların bulunduğu görüldü. ■

USTA TİYATROCU
**SAVAŞ
DİNÇEL**

Türk seyircisinin beğenisini kazanan Usta Tiyatrocu Savaş Dinçel, “Bizimkiler” dizisinde Şükrü karakteri, “Ekmek Teknesi” dizisinde ise Nusret baba karakteri ile hafızalarda yer etti.

OYUNCU, karikatürist ve film yönetmeni olan Halil Savaş Dinçel, 1 Nisan 1942 yılında İstanbul'un Fatih ilçesinde doğdu. İlkokulu Koca Ragıp Paşa İlkokulu'nda tamamladıktan sonra İstanbul Erkek Lisesi'ne kaydoldu. Tiyatro eğitimine İstanbul Belediyesi Konservatuvarı Tiyatro Bölümü'nde başladı. Tiyatro eğitiminin yanı sıra amatör olarak karikatür çizmeye başladı. Tiyatrocu olarak ilk kez İstanbul Şehir Tiyatroları'nda sahne aldı. 1980 askeri darbesi sonucu sıkıyönetim ilanı ile İstanbul Şehir Tiyatroları'ndan uzaklaştırıldı. Komünizm propagandası yapmakla suçlanan Dinçel ve Müjdat Gezen, 1983'te mahkemeye, birbirlerine kelepçelenerek götürülmüştür. İki arkadaş, 1978'de Müjdat Gezen'in yazdığı, Savaş Dinçel'in resimlediği “Çizgilerle Nâzım Hikmet” kitabı nedeniyle 12 Eylül 1980 sonrasında dönemin ünlü 141 ve 159. maddelerinden haklarında dava açıldı. Bu dava nedeniyle tutuklanan Dinçel ve Gezen, 4 Haziran 1983 tarihinde İstanbul 4. Ağır Ceza Mahkemesi'ne elleri birbirlerine zincirlenmiş olarak getirildi. O dönem cezaevlerinde zorunlu olan “tek tip” giysiler içinde olan iki dost, bileklerindeki kelepçeleri gizlemeye çalışmamış, aksine görünmesi için kollarını öne doğru çıkarmıştı. “Komünizm propagandası yapmak ve hükümetin manevi şahsiyetini tahkir etmek” iddiaları ile 21 yıla kadar hapis cezası istemiyle yargılanan Gezen ve Dinçel, bir süre tutuklu kaldıktan sonra beraat ettiler.

Savaş Dinçel, darbeden sonra Güldürü Eğitim Merkezi'nde karikatürist olarak çalıştı. Bir süre Günaydın ►

gazetesinde karikatüristlik yaptı. Burada "Tonton" adlı karikatür bantlarını hazırladı. Danıştay'ın mesleğe iadesi kararını onaması ile birlikte Şehir Tiyatroları'nda tekrar çalışmaya başladı. İki tane karikatür sergisi açtı. "Çizgilerle Nazım Hikmet" adlı çizgi roman bir kitap hazırladı. Ziya Öztan'ın yönetmenliğini üstlendiği Kurtuluş ve Cumhuriyet filmlerinde İsmet İnönü'yü canlandırdı. Ali Poyrazoğlu Tiyatrosu, Gen-Ar Tiyatrosu, AST ve Münir Özkul ile birlikte çalıştı. Kuruluşundan itibaren MSM - Müjdat Gezen Sanat Merkezi'nde öğretim üyesi olarak görev yapmış, kısa bir süre de Kadir Has Üniversitesi Konservatuvarı'nda "sahne takbikatı" dersi vermiştir.

Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk başbakanı ve ikinci cumhurbaşkanı olan İsmet İnönü'ye olan büyük fiziki benzerliği nedeniyle sık sık İnönü rolünü oynadı. 1997-2002 yılları arasında Bizimkiler dizisinde Şükrü karakterini canlandırdı. 2002'de Nusret baba karakterini canlandırdığı dizi "Ekmek Teknesi" ile herkesin beğenisini kazanan oyuncu, mahallelinin her derdine derman olduğu gibi, insanların akıl danıştığı bir karakter profili çizmiştir. Mahallenin "bir bilen"i olan Nusret baba karakteri, zaman zaman muzipliği ile de izleyenleri güldürmüştür. Dizideki rolü itibarıyla fırıncı olan Nusrettin Somuncu, mahallelinin babasıdır ve "baba büyüksün" denilerek sevilmektedir. Sanatçı, bu rolü ile Türk halkının gönlünde önemli bir yere sahip olmuştur.

Savaş Dinçel, oğlu Barış Dinçel'in belirttiği üzere, aynı zamanda bankamatik şifresi olarak kullandığı "1402" sayılı sıkıyönetim yasasına dayanarak 12 Eylül 1980 döneminde uzaklaştırıldığı dönem dışında Şehir Tiyatroları'nda oyunculuk ve yönetmenlik yaptı. Bunun yanı sıra yan uğraş olarak çizim ve afiş işleriyle

de ilgilendi.

Savaş Dinçel, Sessiz Gemiler dizisinin çekimi sırasında rahatsızlanarak ciddi bir operasyon geçirdi. 20 Aralık 2007 tarihinde İstanbul'daki evinde iç kanama geçirdi ve aynı gün hastanede yapılan tüm müdahalelere rağmen hayatını kaybetti. Vefat sebebi, "kardiak arrest" olarak açıklandı. 21 Aralık 2007 tarihinde cenazesi İstanbul'daki Zincirlikuyu Mezarlığı'nda toprağa verildi. ■

dinamik

ANADOLU'NUN EN ÖZGÜN KÜLTÜRÜ:

LİKYA UYGARLIĞI

Medeniyetler beşiği olarak adlandırılabileceğimiz Türkiye toprakları, tarihi boyunca pek çok uygarlığa ev sahipliği yapmıştır. Bunlardan biri de özgürlüklerine düşkünlükleriyle ünlenen, tarihteki ilk demokratik uygulamaların hayata geçirildiği Likya Uygarlığı'dır.

KENDİNDEN önceki ve sonraki yıllarda tarih sahnesinde yer alanlardan farklılaşan pek çok yönü olması nedeniyle Anadolu'nun en özgün kültürü olarak nitelendirilen Likya Uygarlığı tarihte bilinen ilk federasyon yapısını kurmuş, kendine has bir sanat anlayışı ve günümüzde hâlâ tam olarak çözülememiş bir dil geliştirmiştir.

Hititlerin verdiği isimle "Lukka" yani "Işık Ülkesi" olarak kayıtlara geçen Likya toprakları, Türkiye'nin güneybatısında Fethiye ile Antalya arasında uzanan bir yarımada da yer alır. Günümüzde ziyaretçiler, sarp kayalık arazilerde kurulmuş kentlerin izlerini keşfederken, Likyalıların neden böylesine özgürlüğüne düşkün bir halk olduklarının ayırımına mutlaka varacaklardır. Bölgede en dikkat çekici eserler Likyalıların ahşap yapılarının taklidi olan ve Likya sanatının özgünlüğünün en fazla yansıdığı eserler olarak kabul edilen kaya mezarlarıdır. Likyalılar için mezarlar o kadar önemlidir ki, mezarları koruyan yasalar çıkarmışlar, hatta mezarlarla ilgili olarak "minti" adı verilen bir devlet kurumu dahi oluşturmuşlardır. Likya Uygarlığı'nın insanlığa en büyük katkısı günümüz demokratik sistemlerinin ilk örneğini hayata geçirmiş olmalarıdır. MÖ I. yüzyılda 23 kentin bir araya gelmesiyle oluşturulan Likya Birliği tarihteki ilk demokratik oluşum olarak kabul edilir. Bölgenin bir diğer önemi tarih sahnesinden yok olana kadar Likya halkının yalnızca burada yaşaması. Bu

uygarlığın hatıralarını yaşatan "Likya Uygarlığı Antik Kentleri" de tarihsel önemleri ve özgünlükleri sayesinde UNESCO Dünya Miras Geçici Listesi'nde yer alıyor.

YÖNETİM VE DEVLET YAPISI

Tarihte bilinen ilk demokratik birliği kurmuş olmakla bilinen Likyalılar, farklı şehirlerden bir araya gelmiş olmalarına rağmen ortak bir kültür yaratmış ve var oldukları sürece bunu paylaşıp yaşatmışlardır. Bunu, arkalarında bırakmış oldukları, bugüne kadar ayakta kalabilen eserlerinin izlerinde rahatlıkla görebiliyoruz.

Likya Birliği hakkında edinilen bilgilere göre birlik önemli-önemsiz toplam 23 şehirden oluşmuştur. Günümüze kadar da dayanabilmiş, en büyük altı şehir olan Arnna (Ksantos), Patara, Pinara, Tlos, Myra ve Olympos'un 3'er oy hakkı bulunurken, daha önemsiz ve küçük şehirlerin 1 ya da 2 oy hakkı vardır. 2 ya da daha fazla sayıda Likya kentinin bir araya gelerek oluşturduğu politik birliklere Sympoliteia adı verilir.

LİKYA YOLU

Fethiye'den Antalya'ya uzanan Likya yolu Ölüdeniz manzarasıyla başlıyor. Dünyaca ünlü Kelebekler Vadisi'ndeki konaklamanın ardından Kabak, Cennet ve Korsan koyları geliyor. Bir sonraki adımda Seydikemer İlçesi içinde bulunan, Likya bölgesinin dini başkenti olarak bilinen ve UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde ▶

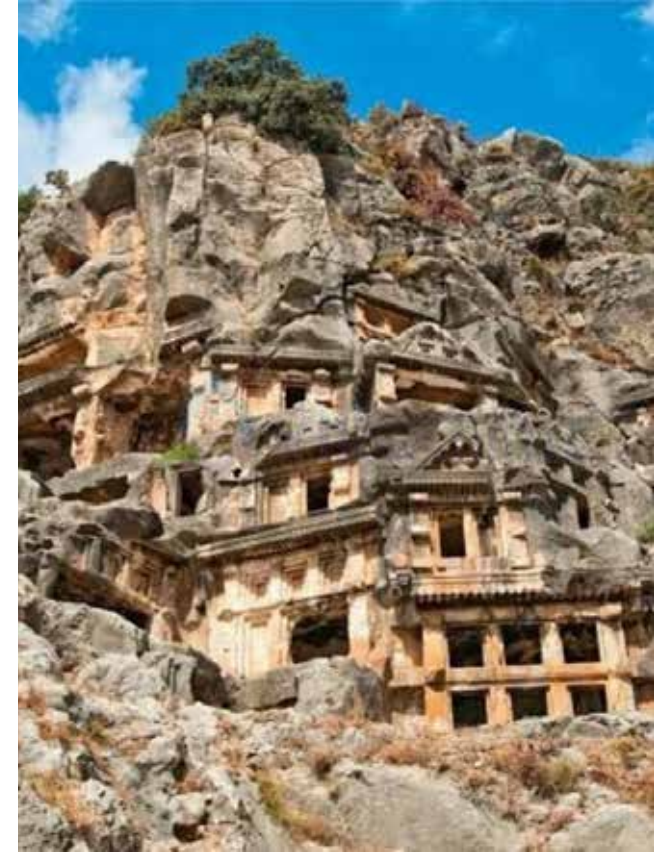

yer alan Letoon Antik Kenti karşınıza çıkıyor. Bu noktadan yaklaşık 2 saat yürüyerek Kaş sınırları içinde bulunan Xanthos Antik Kenti'ne geçerek, tarihte hep savaşlar ve işgallerle anılan bu büyük kentin izlerini yakından görme şansı buluyorsunuz. Yol boyunca Sdyma, Pyndai, Phellos, Apelia, Theimussa, İdyros, Antiphellos, Apollonia, Simena gibi antik kentleri gördükten sonra Likya bölgesinin başkenti Patara'ya ulaşıyor. Likya demokrasisinin simgesi olan ve dünyanın ilk meclis binası olması özelliğine sahip Likya Meclis Binası Patara'da bulunuyor. Antik tiyatrosu ve her yerde karşınıza çıkan kalıntılarla bir an bile olsa binlerce yıl geçmişe gidip, o zamanlarda bir nefes almanızı sağlıyor. Patara'nın ardından gelen Habessos, günümüzde Kaş olarak biliniyor. Dünyanın en iyi plajları arasında gösterilen Kaputaş, Apollonia, Aperlai gibi tarihi alanların ardından Demre'de bulunan Myra Antik Kenti'ne ulaşıyor. Myra Kenti'nin 11 bin 500 kişi kapasiteli, bölgenin en büyük tiyatrosunu ve yanındaki büyüleyici kaya mezarlarını gezebilirsiniz. Aziz Nikolas'ın, yani Noel Baba, yaşadığı kent olan Myra'da kendisi adına Bizans döneminde yapılmış olan kilise de görülmeye değer. Bu büyüleyici kentin ardından sizi Olympos karşılıyor. Likya'nın en önemli limanlarından biri olan Olympos'taki Çakaltepe'nin güney yamacında sürekli alev çıkan Yanartaş'ı izlerken bir yerlerden Chimaira'nın çıkmasından ürkebilirsiniz. Endişe edilecek bir durum yok çünkü Bellerophontes, Likya kralı Lobates tarafından, işlemediği bir suçun cezası olarak verilen üç başlı, alev atan canavar Chimaira'yı öldürüyor. Yanartaş'ın üzerindeki alevler de Chimaira'nın ölmeden önce, Bellerophontes'in kanatlı atı Pegasus'un ayaklarına attığı son alevleri. Bu macerayı atlattıktan sonra Likya bölgesinin doğu sınırında bulunan, antik

dönemde ticari liman şehri olarak bilinen Phaselis Antik Kenti'ne varılıyor. Yolculuk Hisarçandır Mahallesi çıkışında sona eriyor.

Likya Yolu, üzerinde 19 antik kent bulunan her sene 30 bin ziyaretçinin gezdiği mistik bir güzergâh. Ülkemizde böyle inanılmaz bir macera bulunmasından istifade edip, 'ilk fırsatta ziyaret edeceğimiz yerler' listesine eklemeliyiz. ►

İSTANBUL NEW AIRPORT

3rd Biggest In The World

VENTILATION FAN UNITS

www.cvsair.com.tr

Cvsair[®]

DEMRE

Demre (Myra), Antalya körfezinin batısında Teke Yarımadası'nın güneyinde yer alan bir ilçe olup, doğusunda Finike İlçesi, batısında Kaş İlçesi, güneyinde ise Akdeniz ile sınırdır. Demre her zaman Likya'nın en önemli şehirlerinden birisi olarak bilinir. En erken sikkeler MÖ 3. yüzyıl tarihlenir. Fakat şehrin en azından MÖ 5. yüzyılda kurulduğu tahmin edilmektedir. Roma egemenliği döneminde Myra'da gelişmiş ve zenginleşmiş şehirliler, sivil projelere cömertçe para yardımıyla bulunmuşlardır. Bizans döneminde Myra önemli bir idari ve dini merkez olmuştur. Piskoposluk merkezi de olan Myra'da St. Nicholas IV. yüzyıl başında Piskopos olarak görev yapmış; halka kendini sevdirmiş, inancı uğruna çok acılar çekmiştir. Myra o zamandan sonra hep haç yapılan bir yer olmuştur. Bu bakımdan Demre Hristiyan dünyasının her bakımdan ilgisini çekmiştir. Her yıl 6 Aralık'ta Noel Baba etkinliklerini yapmak geleneksel hale gelmiştir. Myra gibi önemli bir şehirden kalabileceği beklenen kalıntıların birçoğunu bugün Demre'de göremiyoruz. Likya'nın en büyük tiyatrosundan kalanlar bugün ayakta ve bu aynı zamanda Likya'nın en iyi korunmuş tiyatrosudur. 29 oturma sırası ve 9-10 bin seyirci kapasiteli tiyatro tepeye yaslanmıştır. Bugün bile bazen festival ve oyunlar için kullanılmaktadır.

Myra metropolü, muhtelif tip Likya mezarlarının önemli örneklerini ihtiva etmektedir. Tiyatro doğu ve batı metropolü diye ikiye ayrılmış ve Myra'nın arkasında yükselen kayalık tepede kurulmuştur. Kayalar oyularak mezarlar kabartma ve yazılarla süslenmiştir. Başka önemli bir kalıntı St. Nicholas kilisesidir. Kilise bugün 7 m. toprak seviyesinin altındadır. St. Nicholas çocukların, gemicilerin ve ağır işlerde çalışan işçilerin

koruyucu azizidir. Bilindiği üzere de bütün Dünya çocuklarının Noel Babasıdır. İlk defa 1904 yılında Eynihal adıyla köy statüsüne kavuşan Demre; 6 Haziran 1968 yılında 4 mahallenin birleşmesiyle Belediyelik; 4 Temmuz 1987 günü Kale adıyla ilçe olmuştur. İlçe 2005 yılında Demre adını almıştır. ■

Diğerleri

Gece tıkırtıları, uykuları kaçanlar, endişeden ya da heyecandan uyuyamayanlar, çatı katlarında bir işler çeviren ihtiyarlar, iyi kalpli kasabalı gençler, eski mahalleliler, hevesli mektepli kızlar ve devrimci hayaller...

Diğerleri, 70'ler Türkiye'sinde, İstanbul'da kendi halinde bir mahallede, eski bir konakta hayatın bir araya getirdiği Sacide ve Cahide'nin, Hayranuş ve Artin Bey'in, Kamuran'ın ve bu hikâyeye tam orta yerinden dahil olan "diğerleri"nin hem ağlatan hem kahkahalar attıran bir romanı.

Öbürküler

Öbürküler, gecenin olur olmaz saatlerinde uykuları kaçırarak, basamakları gıcırdata gıcırdata tırmanarak, tel dolapları karıştıran misafirlerin romanı. Mahir Ünsal Eriş, 57 Numero'da gerçekleşen ürkütücü olayları anlatırken, bizi Menderes'in makadam yollarda sarsıla sarsıla giden otobüsünden indirip, asfaltta yaylanan damalı Impala'ya bindiriyor. Hasan Dağı'nı solumuza aldırıp, Haydarpaşa'da denizin laciverdiyle tanıştırıyor.

Öbürküler, bize 60'lı yılları, komşuluğu, darbeleri, göçleri, hevesleri, yolları; daha da çok, bir daha asla dönemeyen Ötekileri geri getiren, hem hüznü hem de gülümseten bir roman.

Mahir Ünsal Eriş

1980 yılında Çanakkale'de doğdu. Trakya Üniversitesi Grafik Bölümü ve Ankara Üniversitesi Arkeoloji Bölümü'nde lisans eğitimini tamamladı. Halen aynı üniversitede doktora öğrencisidir. Genç yaşlardan beri çevirmenlik yapan Eriş, çeşitli dillerden çok sayıda kitap, makale ve öyküyü dilimize kazandırmıştır. Öykülerini topladığı Bangır Bangır Ferdi Çalıyor Evde adlı kitabı ise 2012 yılında İletişim Yayınları'ndan çıktı. Öykülerinde naifliği ve yalın diliyle dikkat çeken Eriş, halen öykü yazma uğraşını çeşitli edebiyat dergilerinde sürdürmektedir.

Muhteşem Eserlerin Mimarı ZAHA HADİD

FORBES DERGİSİNİN “DÜNYANIN EN GÜÇLÜ 100 KADINI” LİSTESİNDE 69’UNCU SIRADA YER ALAN MERHUM MİMAR ZAHA HADİD, ARDINDA VİTRA İTFAİYESİ, PHAENO BİLİM MERKEZİ, ÇADIR KÖPRÜ, EVELYN ZARAFET AKADEMİSİ, GUANGZHOU OPERA BİNASI, HAYDAR ALİYEV KÜLTÜR MERKEZİ VE GALAXY SOHO GİBİ MUHTEŞEM ESERLER BIRAKTI...

İRAK asıllı İngiliz vatandaşı olan ve 1950’de Bağdat’ta dünyaya gelen Zaha Hadid, Londra Architectural Association okulunda mimarlık okumadan önce Beyrut Amerikan Üniversitesi’nde matematik bölümünü bitirdi. Mezuniyetinden sonra okulundaki hocaları ile 1977’de ortağı olduğu Office For Metropolitan Architecture’da çalışmaya başladı. 1980’de kendi Londra

merkezli bürosunu kuran Hadid, Architectural Association’da ve dünyanın başka yerlerindeki prestijli kurumlarda dersler verdi. Graduate School of Design’da, Harvard üniversitesinde, illinois üniversitesinde, Hamburg’daki Hochschule für Bildende Künste’de, Knowlton mimarlık okulunda öğretmenlik yaptı. American Academy of Arts and Letters’ın onur üyesi olan ►

Hadid, vefatından önce Viyana'da uygulamalı sanatlar üniversitesinde profesörlük yaptı.

Pek çok uluslararası yarışmanın kazananı olan Hadid'in, teorik, etkili, kalıpları yıkıcı olan projelerinin pek çoğu başlarda inşa edilmedi. Özellikle Hong

Kong'daki Tepe kulübü (1983), Galler'deki Cardiff Körfezi opera binası (1994). 2004'te Pritzker Mimarlık Ödülü'nü alan ilk kadın mimar olan Hadid, daha öncesinde mimariye olan katkılarından dolayı CBE'ye layık görüldü. 2005'te İsviçre'deki Basel Kumarhanesi projesiyle ödül aldı. Ayrıca Beyrut Amerikan Üniversitesi'nden onur diploması alan Zaha Hadid'in mimarlık bürosu 350'den fazla çalışanı ile Londra'da bulunuyor. 2008'de Forbes dergisinin "Dünyanın En Güçlü 100 Kadını" listesinde 69'uncu oldu.

Zaha Hadid, son zamanlarda Irak Hükümeti tarafından Irak'ın Merkez Bankasına yeni bir bina tasarlaması için görevlendirildi. Bu proje kendi ülkesi için yaptığı ilk proje olacaktır. Diğer bir görevi de şubeye ait kayıt binasını, Pierres Vives ve Montpellier'deki Hérault'u da içermektedir. Hadid tarafından tasarlanan yeni uzay gemisi biçimindeki Tokyo Olimpiyat Stadyumu, maliyetinin 1.3 milyar dolardan fazla olması nedeniyle

le Japon mimarlar arasında tartışmalara neden oldu. Aynı yıl Bakü'deki Haydar Aliyev Kültür Merkezi hizmete girdi. Zaha Hadid, 30 Mart 2016'da bronşit tanısı konularak hastaneye kaldırıldı ve 31 Mart'ta kalp krizi sonucu Miami'de hayatını kaybetti.

ZAHA HADİD'İN UYGULANMIŞ PROJELERİ

- 1994: Vitra yangın istasyonu, Weil am Rhein, Almanya
- 2001: Kuzey Hoenheim araba parkı, Hoenheim, Fransa
- 2002: Bergisel Kayak pisti, Innsbrück, Avusturya
- 2003: Rosenthal Çağdaş Sanatlar Merkezi, Cincinnati, Ohio, ABD
- 2005: BMW Merkez Binası, Leipzig, Almanya
- 2005: Ordrupgaard ek binası, Kopenhag, Danimarka
- 2005: Phaeno Bilim Merkezi, Wolfsburg, Almanya
- 2006: Meggie's Centres Victoria Hastanesi, Kirk Cady, İskoçya
- 2006: Tondonia Şaraphane Otağı, Haro, İspanya
- 2007: Eleftheria Meydan Yenilemesi, Lefkoşa, Kıbrıs
- 2007: Hungerburgbahn Yeni İstasyonları, Innsbrück, Avusturya
- 2008: Chanel Mobile Sanat Pavyonu (Dünya Çapında), Tokyo, Hong Kong, Newyork, Londra, Paris, Moskova (2006-2008)
- 2008: Köprü Pavyonu, Zaragoza, İspanya
- 2009: Johann Sebastian Bach Pavyonu, Manchester uluslararası festivali, Manchester, Birleşik Krallık
- 2010: CMA CGM Kulesi, Marseille, Fransa
- 2010: MAXXI Ulusal XXI. Yüzyıl Sanatları Müzesi, Roma, İtalya (2010 Stirling Ödülü)
- 2010: Guangzhou Opera Binası, Guangzhou, Çin Halk Cumhuriyeti
- 2012: Haydar Aliyev Kültür Merkezi, Bakü, Azerbaycan

ZAHA HADİD'İN ESERLERİNDEN BAZILARI

Zaha Hadid, 65 yaşında kalp krizi sonucu vefat ederken ardında muhteşem eserler bıraktı. Gelin birbirinden güzel ve sanat ile yoğrulmuş bu eserlere yakından göz atalım...

VİTRA İTFAİYESİ

Almanya'nın en güney batısında bulunan Weil Am Rhein şehrinde inşa ettiği ve ilk bitirdiği projesidir. Bu karmaşık tasarıma "çarpmışan düzlemler" adını vermiştir.

EVELYN ZARAFET AKADEMİSİ

Bu ödüllü tasarım Londra'da bulunan bir okula aittir. Binanın toplam maliyeti tam 36 Milyon Sterlin. Bina'nın içinde tüneldan geçen bir koşu pisti var. ►

ÇADIR KÖPRÜ

Ünlü mimarın tamamladığı ilk köprü projesi olan bu gösterişli yapı İspanya'nın Zaragoza şehrinde bulunuyor. Ebro Nehri'nin üzerinde bulunan bu köprü tam 280 metre uzunluğunda. Köprü yaya yolu üzerine kurulmuş sergi alanlarından oluşuyor.

PHAENO BİLİM MERKEZİ

Hadid, Almanya'nın Wolfsburg kentinde inşa ettiği bu sıra dışı yapıda uzayın operatik gücünün hissedilebileceğini iddia ediyordu.

GUANGZHOU OPERA BİNASI

Çin'in en zengin kentlerinden biri olan Guanzhou'nun ikonik opera binası da Hadid tarafından yapıldı. Dünyanın en ilgi çeken opera binaları arasında en üst sıraya oynayan yapı, özellikle nehir kenarında olması ile dikkatleri üstüne çekiyor.

ŞEYH ZAYED KÖPRÜSÜ

842 metrelik akıcı tasarım, Birleşik Arap Emirlikleri'nin Abu Dhabi kentinde hayat bulmuş durumda. Özellikle hava karınca yapılan ışıklandırma çalışması tasarımın değerini daha da artırıyor.

HAYDAR ALİYEV KÜLTÜR MERKEZİ

Azerbaycan'ın 3. Cumhurbaşkanı Haydar Aliyev'in adına Bakü'de yapılmış bu binanın tasarımı, 2014 Londra Tasarım Müzesi Ödülleri'nde en iyi tasarım ödülünü almıştır.

RIVERSIDE MÜZESİ

Mimarın Britanya'daki ilk büyük işi olarak kayıtlara geçmiş olan bu müze binası, İskoçya'nın başkenti Glasgow'da yer alıyor. Özellikle zig-zag çatısı binanın karakteristiği olarak dikkat çekiyor.

LONDRA SU SPORLARI MERKEZİ

Londra 2012 Olimpiyat oyunlarında su sporlarına ev sahipliği yapan bu merkez hem tasarımı hem de fonksiyonu açısından bir baş yapıt olarak gösteriliyor.

GALAXY SOHO

Çin'in Pekin kentinde yer alan yapıda Hadid'in en uzaysal tasarımına denk geliyoruz. Ofisler, çalışma alanları, eğlence merkezlerinin yer aldığı bu bina, yerel Çinli mimarlar tarafından geleneksel Çin mimarisine zarar verdiği sebebiyle uzun süre protesto edilmişti. ■

RESSAM
**PINAR
TINÇ**

Ressam Pinar Tınç'ın, mürekkep boyama tekniği ile yaptığı eserleri sanatseverlerin beğenisini kazanıyor. Sanatçının eserlerinden birkaçını sizlerin göz zevkine sunuyoruz...

RESSAM Pinar Tınç, çocukluğunu geçirdiği ve çok sevdiği Bozcaada'da doğdu. Ada'nın Homeros'a kadar dayanan tarihi, çok kültürlülüğü ve renkli coğrafya karakteri, sanatçının ilk eserinin oluşumuna katkıda bulundu. Uludağ Üniversitesi, Marmara Üniversitesi ve Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi mezunu olduktan sonra profesyonelce resim yapmaya başladı. Pinar Tınç'ın eserleri, Louvre (Paris) dahil olmak üzere, yurtiçinde ve yurtdışında çeşitli sanat galerileri ve önemli sanat fuarlarında sergilendi. Müze ve kişisel koleksiyonlarda sayısız eserleri bulunan Pinar Tınç, mürekkep boyama tekniği ile yaptığı çalışmalarına İstanbul ve Saint-Leu'de (Fransa) devam ediyor.

KARA KADIN ADASI

Dünyanın en küçük ülkelerinden Hint Okyanusu'ndaki Réunion'da 5 yıl yaşayan Pinar Tınç, günlük hayatı ve yerel halkla ilişkilerini çini mürekkebiyle resimledi. Sanatçının orada sanatına ilham veren kadınlara rastlamasını kendi ifadelerinden okuyalım: "2011 Ağustos. Fransa'nın Hint okyanusundaki eski dominyonu La Réunion adasına yerleştim. Türkiye'ye yaklaşık 7.000 km. Madagaskar'ın doğusunda, haritada varla yok arası bir kara parçası. Medeniyet buralara kadar taşınmış olmasına rağmen, ada Avrupa'dan çok farklı. Doğası tropik, insanların kültürü Afrika, Avrupa, Hint ve Çin medeniyetlerinden bir karışım. Durmadan resmediyorum gördüklerimi. Her şey o kadar yeni ki benim için. Durmadan çiziyorum insanları, ►

hayvanları, bitkileri, böcekleri, hayatımda daha önce hiç görmediğim balıkları, volkanı, evleri ve çağlayanları. Bu cennet parçasında, Ada'nın belki de en değerli kaynağını, kara kadınlarını seçtim. Ben de uyandırıcıları buruk mutluluğu sizlerle paylaşmak istedim.

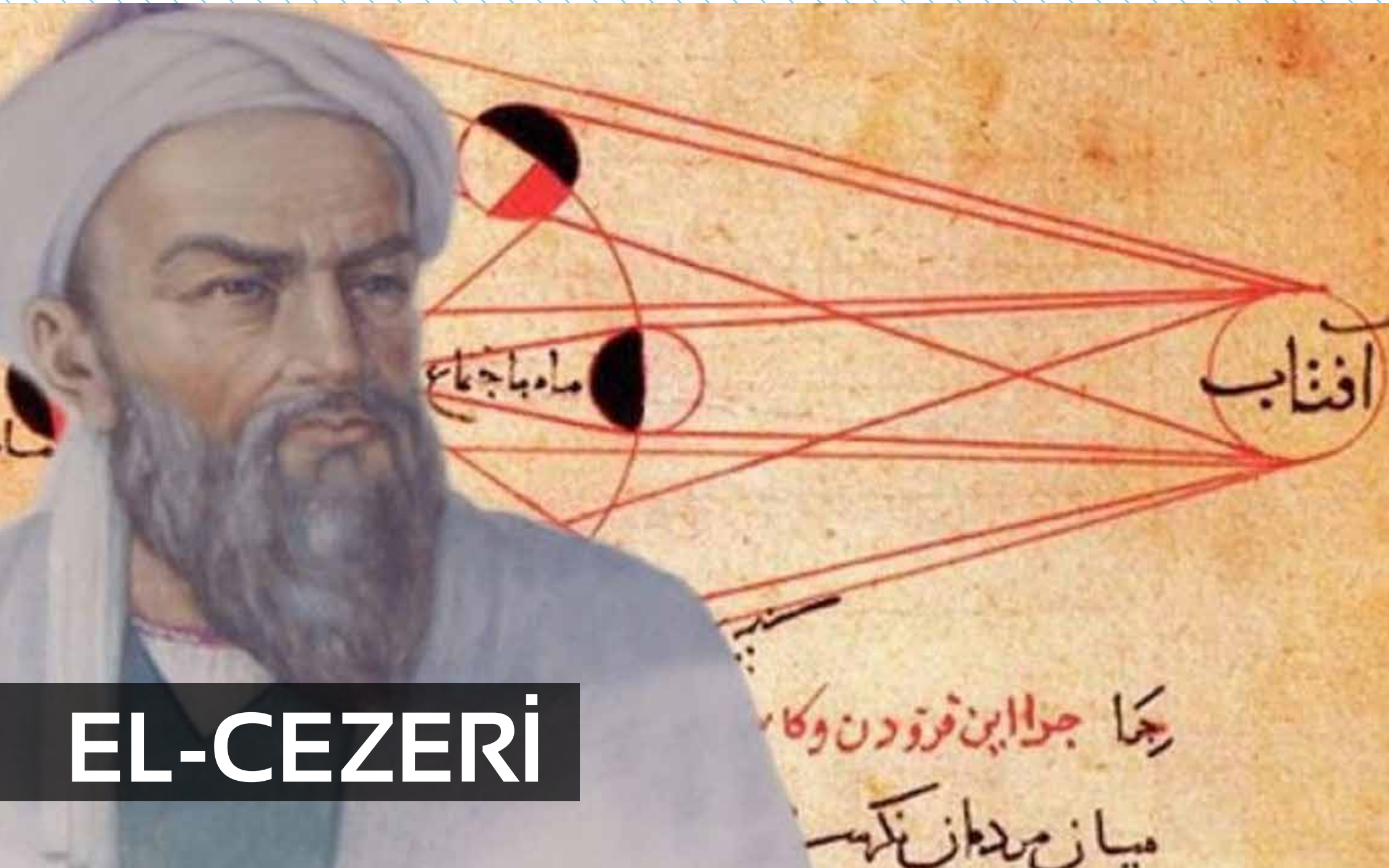
Umarım o kara kadınların gözlerindeki kabullenmiş sessizliği, şükrederken affeden gizliliği sizlerde fark edersiniz. Belki, bizim kadınlarımızdan da esintiler hiss edersiniz. Okyanusun ortasında bir ada gibi yalnız kalan kara kadınlarımızdan." ■

EXCLUSIVE
DISTRIBUTOR

HAYVAN ÇİFTLİKLERİ
HAVALANDIRMA FANLARI

EL-CEZERI

El-Cezeri, Türk-İslam coğrafyasına kazandırdıkları ile tarihte çok önemli bir yer edinmiştir.

13. yüzyılda Diyarbakır ve Cizre dolaylarında yaşadığı rivayet edilen Cezeri, sibernetik alanının kurucusu ve insanlık tarihinin ilk robotik teknolojilerine yoğunlaşan kişi olmuştur.

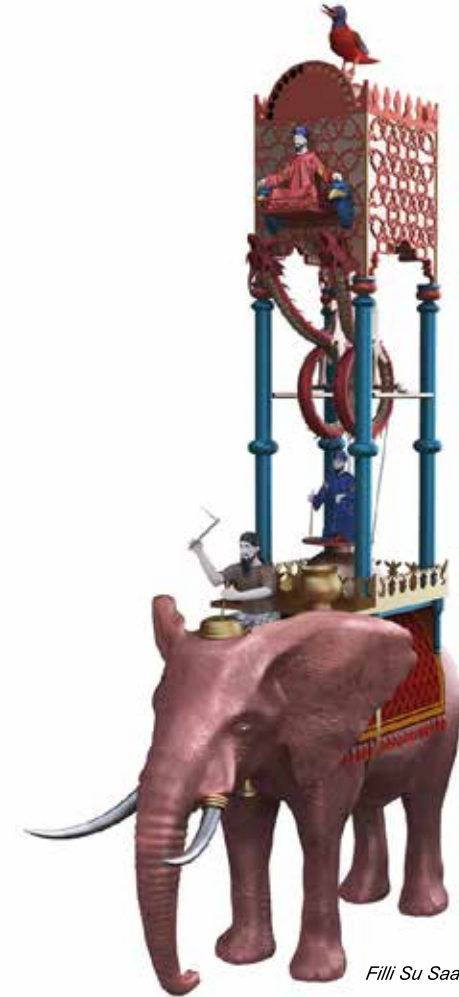
İSLAM'IN "Altın Çağı"nda çalışmalar yapan Müslüman Arap, hezârfen, mucit ve mühendis. Sibernetiğin ilk adımlarını attığı ve ilk robotu yapıp çalıştırdığı kabul edilen El Cezeri'nin Leonardo da Vinci'ye ilham kaynağı olduğu düşünülür. 1136 yılında Cizre'nin Tor mahallesinde doğmuştur. Sibernetik alanın kurucusu kabul edilen, fizikçi, robot ve matrix ustası bilim insanı El-Cezeri 1206'da Cizre'de öldü. Lakabını yaşadığı şehirden alan El Cezeri, öğrenimini Camia Medresesi'nde tamamlayarak, fizik ve mekanik alanlarında yoğunlaştı ve pek çok ilke ve buluşa imza attı. Batı yazınında M.Ö. 300 yıllarında Yunan matematikçi Archytas tarafından buharla çalışan bir güvercin yapılmış olduğu belirtilse de robotikle ilgili bilinen en eski yazılı kayıt, Cezeri'ye aittir.

Bir çalışmaya göre El-Cezeri bir zanaatkâr geleneğinin parçasıydı ve bu nedenle bir mucitten daha çok, cihazların teknolojisinden ziyade işçiliğine ilgi duyan, pratik bir mühendis idi ve makineleri genellikle teorik hesaplama yerine deneme yanılma yoluyla ortaya çıkardı. Otto Mayr'a göre kitapların tarzı modern anlamda "kendin yap" kitaplarına benziyor.

Dünya bilim tarihi açısından bugünkü sibernetik ve robot biliminde çalışmalar yapan ilk bilim insanı olan Cezeri'nin yaptığı otomatik makineler günümüz mekanik ve sibernetik bilimlerinin temel taşlarını oluşturmaktadır. "Mekanik Hareketlerden Mühendislikte

Faydalanmayı İçeren Kitap" El Câmî-u'l Beyn'el İlmî ve El-Amelî'en Nâfi fî Sınâ'ati'l Hiyele adlı eserinde ortaya koydu. 50'den fazla cihazın kullanım esaslarını, yararlanma olanaklarını çizimlerle gösterdiği bu kitapta Cezeri, tatbikata çevrilmeyen her teknik ilmin, doğru ile yanlış arasında kalacağını söyler. Bu kitabın özgün kopyası günümüze kadar ulaşamadıysa da bazı kopyaları Kuzey Amerika ve Avrupa'daki bazı kütüphaneler ve müzelerde bulunmaktadır. Kendi tarafından yazılmış birkaç icadını anlatan orijinal eserler ise dünyanın çeşitli yerlerinde bulunmaktadır. Günümüze ulaşmış en eski el yazması İstanbul'da bulunan Topkapı Sarayı'ndaki "Olağanüstü mekanik araçların bilgisi hakkında kitap" adlı eseridir. Diğer eserleri ise; Bodleian Kütüphanesi, Leiden Üniversitesi Kütüphanesi, Chester Beatty Kütüphanesi ve Avrupa'nın birkaç başka kütüphane ve müzesinde bulunmaktadır.

Kısaca Kitab-ül Hiyele adıyla bilinen eseri altı bölümden oluşur. Birinci bölümde binkam (su saati) ile finkanların (kandilli su saati) saat-ı müsteviye ve saat-ı zamaniye olarak nasıl yapılacağı hakkında on şekil; ikinci bölümde çeşitli kap kacakların yapılışı hakkında on şekil, üçüncü bölümde hacamat ve abdestle ilgili ibrik ve tasların yapılması hakkında on şekil; dördüncü bölümde havuzlar ve fiskiyeler ile müzik otomatları hakkında on şekil; beşinci bölümde çok derin olmayan bir kuyudan veya akan bir nehirden suyu yükselten ►

Fili Su Saati

aletler hakkında 5 şekil; 6. bölümde birbirine benzemeyen muhtelif şekillerin yapılışı hakkında 5 şekil yer alır. Teorik çalışmalardan çok pratik ve el yordamıyla deneysel çalışmalar yapan Cezeri'nin kullandığı bir başka yöntem de yapacağı cihazların önceden kâğıttan maketlerini inşa edip geometri kurallarından yararlanmaktı. İlk hesap makinesinden asırlar önce aynı sistemle çalışan benzer bir mekanizmayı, geliştirdiği saatte kullanan Cezeri, sadece otomatik sistemler kurmakla kalmamış, otomatik olarak çalışan sistemler arasında denge kurmayı da başarmıştı.

Cezeri, otomatik kontrollü makinelerin ilki sayılan Jacquard'ın otomatik dokuma tezgâhından 600 yıl önce değişik haznelerdeki suyun seviyesine göre ne zaman su döküleceğine, ne zaman meyve ve içecek sunacağına karar veren otomatik hizmetçiyi geliştirdi. Bazı makinelerinde hidro mekanik etkilerle denge kurma ve harekette bulunma sistemine yönelen Cezeri, bazılarında ise şamandıra ve palangalar arasında dişli çarklar kullanarak karşılıklı etkileme sistemini kurmaya çalıştı. Kendiliğinden çalışan otomatik sistemlerden sonra su gücü ve basınç etkisinden yararlanarak kendi kendine denge kuran ve ayarlama yapan dengeyi oluşturması, Cezeri'nin otomasyon konusundaki en önemli katkısıdır. Fizikçi ve mekanikçi El Cezeri'nin diğer bir eseri de Diyarbakır Ulu Camii'nin ünlü "Güneş Saati"dir.

ESERLERİ

Kitâb fi ma'-rifat al-Hiyal al-handasiyya. 1206 yılında bu eserini tamamlamıştır.

Kitâb-ül-Câmi Beyn-el-İlmi vel-Amel-in-Nâfi fi Sînâat-il-Hiyel "Makine Yapımında Yararlı Bilgiler ve Uygulamalar"

PIRİNÇTEN İBRİK

Sinnat el-Hiyel adlı eserinde Cezeri, hava ve boşluğa dayalı içine doldurulan sıvıları istenildiği biçimde akışı sağlayan altı ibriğin yapımından bahseder; Hükümdarın abdest alması için otomatik olarak su akıtan, büyük pirinç ibrik pirinçten yapılmış ibrik hükümdarın yanına bırakılır, ördeğin gagasından akan su ile abdest alınır. Boşalan ibrik geri götürülür, su ile doldurulduktan sonra gerektiği durumda tekrar getirilir.

TAVUSKUŞLU ABDEST ALMA MAKİNESİ

Bir kişinin üstünde duran su deposundan sağdaki sütun boyunca gelen su, otomatik kişinin elinden geçerek testiye kadar ulaşır. Bir süre sonra suyla dolan testi ağırlaşarak eğilir ve hükümdarın abdest alacağı havuza dökülür. Ayrıca testide suyun yükselmesiyle sıkışan hava tavus kuşunun ötmesini sağlar. Hafifleyen testi tekrar eski yerine döner. Bu işlem birkaç kere tekrarlanır. Bu arada testiden hükümdara dökülen su, havuzun içindeki tavus kuşu tarafından Otomatik kişinin altında gizli olan depoya aktarılmaya başlar. Bu depodaki şamandıra da suyun dolmasıyla birlikte yavaş yavaş yukarı doğru kalkarak otomatik adamın havlu tutan kolunu da hükümdara doğru uzatır. Havlunun uzatılması abdest alma işleminin bittiğini gösterir.

TAVUSKUŞLU İBRİK

Tavus kuşu görünümünde bir ibrik vardır. Tavusun boynu baş hizasından yükselmektedir ve kuyruğu kapalıdır. İbrik abdest almak için kullanılmaktadır. Görevli kişi tavusun kuyruğundaki kapaktan suyu tavusun içine boşaltır. Kuyruğun üst kısmında yer alan yuvarlak çıkıntı çekildiğinde tavusun gagasından abdest almak için yeterli miktarda su boşalır.

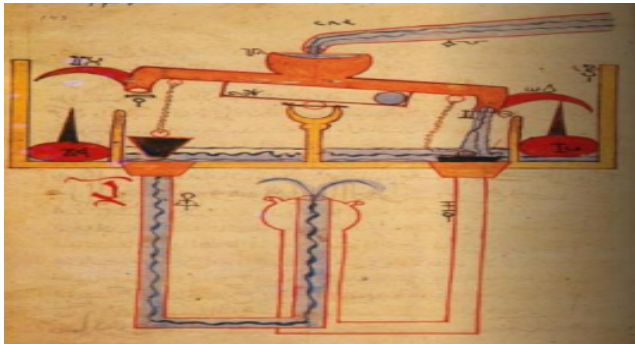

İKİ ŞAMANDIRALI FİSKİYE

El-Cezeri'nin yaptığı fiskiyeler, Benu Musa araçlarını prensip noktasında benzer olsa da teknik açıdan üstün olduğu kabul edilmektedir. Bu üstünlüğü Cezeri'nin Benu Musa fiskiyelerini yapıp hatalarını tes-

pit etmesinden anlaşılır. Denge prensibine dayalı altı adet Cezeri fışkiyeleri bulunmaktadır. Bunlara örnek olarak Şekil 4'te görülen iki şamandıralı fışkiye verilebilir. Suyun sağlandığı bir depo ve havuz içinde yer alan fışkiyeden oluşur. Fışkiye suyu on beş dakika süre ile yay gibi, sonra da inci çiçeği gibi fışkırtır.

Dışarıdan harekete geçirilen su, iki odacığa sahip bir tahterevalli üzerinden sağda bulunanına akar. Bu odacık dolunca, bir şamandıra aracılığıyla idare edilen tahterevalli diğer tarafa döner ve böylece sol odacık dolar. Tam olarak hesaplanan bu zamanda, sağ odacığın suyu bir boruyla dışarı akar ve alttaki teknenin ortadaki memesinden tek fışkırtmalı fışkiye olarak yukarı çıkar. Daha sonra tahterevalli çark eder, böylelikle su sol odacıktan ikinci boru üzerinden boşalır ve fışkırtmalı fışkiye olarak alt meme halkasından yukarı çıkar.

FİLLİ SU SAATİ

Fil, su saatidir. Filin sırtında kare gibi bir kürsü, kürsünün köşelerindeki sütunlar üzerinde bir hisar, hisarın üzerinde küçük bir kubbe, kubbenin üstünde de bir kuş bulunan bir fil şeklindedir. Filin başına bakan

tarafındaki hisarın balkonunda sağında ve solunda iki şahin olan bir kişi, hisar sütunları arasında uzanan ve üzeri iki yılan sarılmış bir mil bulunmaktadır. Kürsünün orta kısmında bir yarım küre ve üzerinde elinde kalem tutan bir kâtibin oturduğu platform, platform Üzerinde 7 ½ dereceye bölünmüş bir yay, filin boynuna oturmuş, sağ elinde balta sol elinde sopa tutan bir bakıcı ve filin boynunun iki yanında vazo bulunmaktadır. Kâtibin kalemi 7 ½ dereceye gelince kuş öter.

Balkonda oturan kişi sağ tarafındaki şahinin gagasının üstünden elini kaldırır ve sol elini sol tarafında bulunan şahinin gagası üstüne koyar. Sağdaki şahinin gagasından sütunlar arasındaki mile sarılı sağ yılanın ağzına düşer. Yılan aldığı topu filin sağ omuzunda bulunan vazoya bırakır. Filin seyisi balta ile filin başına hamlede bulunur, sopalı sol elini kaldırır ve filin başına vurur. Top filin göğsünden karnında asılı bulunan çan üstüne düşerek ses çıkartır. Bu durum yarım saatin geçtiğini bildirir. Kâtibin kalemi derece işaretinin dışına gelir. Bu durum sol taraf için de aynı şekilde devam eder ve bir delik tamamen beyaz olur bu durum da bir saatin geçtiği ifadesidir.

KAYIKLI SU SAATİ

Kayıklı su saati, piriçten yapılmış, kayık biçiminde estetik bir kaptır. Bu kayığın orta kısmında, piriç sütunlar üzerinde yükselen kare biçiminde bir hisar, hisarın üzerinde küçük bir kubbe vardır. Hisarın, kayığın pruvasına bakan yüzünde bir kapı bulunur. Bu kapıdan bir şahinin başı ve göğsü görünür. Sütunlar arasında karşılıklı iki giriş vardır. Girişlerin ortasından bir mil geçer. Bu mile bir yılanın kuyruğu sarılmıştır. Yılanın başı şahine doğru uzanmıştır. Kayığın orta kısmında kubbe benzer bir kısım, bunun üstünde de elinde kalem tutan bir kâtibin oturduğu kürsü vardır. Kürsünün üzerinde, kâtibin çevresine 15 işaret yapılmıştır. Kalem bu işaretler üzerinde hareket eder ve işaretlerin sonuna geldiği zaman günün bir eşit saati geçmiştir. Şahin yılanın ağzına bronz bir top düşürür. Yılan alçalır ve topu kayığın pruvasındaki büyük bir zilin üzerine bırakır ve yerine döner. Kâtibin kalemi tekrar ilk işarete döner. ■

Çalışmadan, öğrenmeden, yorulmadan rahat yaşamının yollarını alışkanlık haline getirmiş milletler; evvela haysiyetlerini, sonra hürriyetlerini ve daha sonra da istikballerini kaybetmeye mahkumdurlar.

Mustafa Kemal ATATÜRK

vecihi has just left the building

